

Міністерство освіти і науки України

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Кафедра практики англійської мови і методики її навчання

«До захисту допускаю»

Завідувач кафедри практики англійської мови
і методики її навчання,
кандидат філологічних наук, доцент

_____ Віра СЛІПЕЦЬКА
« _____ » _____ 2025 р.

**Прагматичне навантаження прийому порушення
орфографічної норми: підходи
(на матеріалі масмедійного дискурсу)**

Спеціальність: 014 «Середня освіта. (Англійська мова та зарубіжна література)»

Освітня програма: «Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька))»

Магістерська робота

на здобуття кваліфікації – Магістр середньої освіти. Вчитель англійської мови та зарубіжної літератури, вчитель німецької мови та зарубіжної літератури

Автор роботи

Баран Уляна Вікторівна

_____ *підпис*

**Науковий керівник кандидат філологічних наук,
доцент Соболев Лілія Ігорівна.**

_____ *підпис*

Дрогобич, 2025

**Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка**

Зав. кафедрою _____

(підпис)

(дата)

**Завдання
на підготовку кваліфікаційної роботи**

1. Тема: Прагматичне навантаження прийому порушення орфографічної норми: підходи (на матеріалі масмедійного дискурсу)
2. Керівник: Соболь Лілія Ігорівна, кандидат філологічних наук, доцент
3. Студент : Баран Уляна Вікторівна
4. Перелік питань, що підлягають висвітленню у кваліфікаційній роботі
 - Пояснити сутність орфографічної норми, її основні функції та роль.
 - Розглянути види відхилень від орфографічної норми та провести їхній аналіз.
 - Охарактеризувати медіадискурс як предмет лінгвістичного та методичного дослідження.
5. Список рекомендованої літератури:
 - Мариненко І. Орфографічні й лексичні помилки в крос-медійних змі: типологія, причини виникнення. Мова: класичне – модерне – постмодерне. 2017. №3. С. 227-235. URL: <https://philarchive.org/archive/MAR-155>
 - Роменська Н. В. Особливості відхилення від граматичних норм у англomовному музичному дискурсі (на матеріалі популярних пісень). Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія: зб. наук. пр. Одеса: Гельветика, 2023. №62. С. 37-40.
 - Соболь Л. І. Порушення орфографічних норм як спосіб формування авторського ідіостилу. Лінгвістичні дослідження: зб. наук. праць ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. 2016. № 43. С. 100-108.
6. Етапи підготовки роботи:

№	Назва етапу	Термін виконання	Термін звіту перед керівником, кафедрою
1.	Ознайомлення з темою. Відбір та опрацювання наукової літератури з теми дослідження	Вересень-жовтень 2024р	
2.	Робота над I розділом магістерського дослідження.	Листопад-січень 2024р.	
3.	Робота над II розділом магістерського дослідження.	Лютий-квітень 2025р.	
4.	Робота над III розділом магістерського дослідження.	Травень-серпень 2025р.	
5.	Оформлення списку використаної літератури.	Вересень-листопад 2025р.	
6.	Попередній захист магістерського дослідження.	3 грудня 2025р.	

7. Дата видачі завдання _____
8. Термін подачі роботи керівнику _____
9. З вимогами до виконання кваліфікаційної роботи і завданням ознайомена _____

(підпис студента)

10. Керівник _____

(підпис)

Оцінка за національною чотирибальною шкалою: _____

Коротка мотивація захисту:

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Голова ЕК _____
 Дата _____ підпис _____ прізвище, ім'я _____

Секретар ЕК _____

підпис прізвище, ім'я

АНОТАЦІЯ

Баран Уляна Прагматичне навантаження прийому порушення орфографічної норми: підходи (на матеріалі масмедійного дискурсу)

Магістерська робота присвячена дослідженню прагматичного навантаження прийому порушення орфографічної норми в масмедійному дискурсі. У роботі здійснено спробу з'ясувати сутність поняття «орфографічна норма», охарактеризувати її функції та розкрити комунікативний потенціал свідомих орфографічних відхилень у сучасних медіа. Автор аналізує типологію орфографічних порушень, їхній вплив на сприйняття тексту та роль у створенні прагматичного ефекту. Особливу увагу приділено опису масмедійного дискурсу як специфічного простору функціонування мовних інновацій та експресивних прийомів. На основі вибірки матеріалів із медіатекстів визначено основні стратегії використання орфографічних відхилень із прагматичною метою та окреслено їхню результативність у взаємодії з адресатом.

Ключові слова: орфографічна норма, порушення орфографічної норми, прагматика, масмедійний дискурс, орфографічне відхилення, еративи.

ABSTRACT

Baran Uliana Pragmatic significance of violating spelling norms: approaches (based on mass media discourse)

This master's thesis is devoted to researching the pragmatic significance of violating spelling norms in mass media discourse. The work attempts to clarify the essence of the concept of 'spelling norm', characterise its functions and reveal the communicative potential of deliberate spelling deviations in contemporary media. The author analyses the typology of spelling violations, their impact on the perception of text and their role in creating a pragmatic effect. Particular attention is paid to the description of mass media discourse as a specific space for the functioning of linguistic innovations and expressive techniques. Based on a sample of materials from media texts, the main strategies for using spelling deviations for pragmatic purposes are identified and their effectiveness in interaction with the addressee is outlined.

Keywords: orthographic norm, violation of orthographic norms, pragmatics, mass media discourse, orthographic deviation, eratives.

ABSTRACT

Baran Uliana Pragmatische Bedeutung der Verletzung orthografischer Normen: Ansätze (am Beispiel des Diskurses in den Massenmedien)

Die Masterarbeit widmet sich der Untersuchung der pragmatischen Bedeutung der Verletzung orthografischer Normen im Diskurs der Massenmedien. In der Arbeit wird versucht, das Wesen des Begriffs „Rechtschreibnorm“ zu ergründen, seine Funktionen zu charakterisieren und das kommunikative Potenzial bewusster Rechtschreibabweichungen in den modernen Medien aufzudecken. Die Autorin analysiert die Typologie der Rechtschreibverstöße, ihren Einfluss auf die Wahrnehmung des Textes und ihre Rolle bei der Erzeugung eines pragmatischen Effekts. Besonderes Augenmerk wird auf die Beschreibung des massenmedialen Diskurses als spezifischer Raum für Sprachinnovationen und Ausdrucksmittel gelegt. Anhand einer Auswahl von Materialien aus Medientexten werden die wichtigsten Strategien für die Verwendung orthografischer Abweichungen zu pragmatischen Zwecken ermittelt und ihre Wirksamkeit in der Interaktion mit dem Adressaten beschrieben.

Schlüsselwörter: Rechtschreibnorm, Verletzung der Rechtschreibnorm, Pragmatik, massenmedialer Diskurs, Rechtschreibabweichung, Erativ.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ОРФОГРАФІЧНИХ НОРМ ТА ЇХ ПОРУШЕНЬ У МАСМЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ	12
1.1. Орфографічна норма: поняття, функції та значення	12
1.2. Типологія порушень орфографічних норм.....	18
1.3. Масмедійний дискурс як об’єкт лінгвістичного аналізу	25
РОЗДІЛ 2. ПРАГМАТИЧНІ АСПЕКТИ ПОРУШЕННЯ ОРФОГРАФІЧНИХ НОРМ У МАСМЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ.....	33
2.1. Функції орфографічних порушень у текстах масмедіа.....	33
2.2. Вплив порушень орфографічних норм на сприйняття текстів аудиторією	40
2.3. Лінгвопрагматичний аналіз прикладів порушень орфографічних норм..	46
РОЗДІЛ 3. МЕТОДОЛОГІЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	54
3.1. Методи збору та аналізу матеріалу	54
3.2. Інструментарій для аналізу орфографічних порушень	62
3.3. Практична апробація методики дослідження	66
ВИСНОВКИ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	76
SUMMARY	82
ZUSAMMENFASSUNG.....	86
ДОДАТКИ.....	91

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Слово – найважливіша одиниця мови, найрізноманітніша й найоб'ємніша. Саме слово відображає всі зміни, що відбуваються в житті суспільства. Слово не тільки називає предмет чи явище, а й виконує емоційно-експресивну функцію. Добираючи слова, треба звертати увагу на їх значення, стилістичне забарвлення, вживаність, сполучуваність з іншими словами. Оскільки порушення хоча б одного з цих критеріїв, порушення мовної норми може призвести до мовленнєвої помилки.

Рівень мовлення людини багато в чому свідчить про її культурний розвиток, спосіб мислення та інтелектуальні здібності. З раннього дитинства вона проявляється у вигляді окремих слів без достатньої граматичної будови й розвивається протягом усього життя, збагачуючись та ускладнюючись.

У сучасному суспільстві особлива увага приділяється підтримці культури мови в широкому розумінні цього слова. Культурна мова характеризується семантичною чіткістю, багатством і багатофункціональністю словникового складу, граматичною правильністю та логічною зв'язністю.

На стан мовної культури особливо впливають ЗМІ. Кожного дня всі ми змушені відчувати на собі вплив мови, яку ми чуємо по телебаченню/радіо і яка міститься в текстах газет і журналів. Варто зазначити, що для багатьох людей ЗМІ є головним світочем уявлень про мовну норму та є невід'ємною складовою загальної мовної норми, яка забезпечує єдність письмового мовлення.

Орфографічна норма закріплює правила написання слів, уживання великої літери, написання разом, окремо або через дефіс, а також передачу звуків на письмі. Вона формує сталість графічного образу слова, сприяє зрозумілості та точності письмової комунікації.

Проте у сучасному масмедійному просторі дедалі частіше спостерігається свідоме порушення орфографічної норми, яке не завжди є наслідком неосвіченості чи неуважності автора. У багатьох випадках це прийом, що має прагматичне навантаження — тобто виконує певну комунікативну або стилістичну функцію.

Порушення орфографічної норми може бути навмисним, коли автор свідомо відходить від усталених правил, аби досягти певного ефекту: привернути увагу читача, створити відчуття неформальності, індивідуальності, іронії чи гри. Таким чином, порушення орфографічної норми набуває прагматичного змісту, стаючи не просто відхиленням від правила, а засобом комунікації.

Для багатьох ЗМІ, які спілкуються з масами за допомогою слів, стало нормою не стежити за тим, чи правильно вони використовують те чи інше слово. Тому ми часто бачимо таку величезну різноманітність мовленнєвих помилок у різних газетах і журналах.

Нині засоби масової інформації відіграють одну з головних ролей у розвитку мовної культури, тому до них пред'являються підвищені вимоги. Друковані джерела, телебачення та інші засоби масової інформації рясніють різними відхиленнями від літературної норми, в них допускаються елементарні помилки. Порушення орфографічних норм у масмедійному дискурсі може свідчити про зниження мовної культури або про вплив електронного спілкування, де економія мовних засобів і швидкість комунікації стають пріоритетними. Однак, навіть у таких випадках подібні явища заслуговують на увагу дослідників, адже вони відображають тенденції мовної еволюції та зміну суспільних комунікативних стратегій.

У сучасному світі Інтернет став засобом спілкування для багатьох людей. Відвідуючи різноманітні веб-сайти, форуми, чати та спілкуючись електронною поштою, ми помітили, що слова часто вживаються некоректно у віртуальному просторі. Тексти написані «на швидку руку» і виглядають більш-менш однаково: з орфографічними помилками, без пунктуації, часто

без великих літер, з численними скороченнями. Нам аж ніяк не байдужа доля мови, адже культура спілкування будь-якою мовою, як нам здається, відходить на другий план.

Частково це пов'язано з появою нових технологій. Раніше люди спілкувалися не через Інтернет, а листами, дотримуючись усіх мовних норм. Сучасна молодь намагається спілкуватися більш простою мовою. Все це в майбутньому може вплинути на мовну культуру підрастаючого покоління, тому не можна цього допускати.

Інтернет, який спершу слугував засобом, за допомогою якого ми мали змогу задовільнити свої дослідницькі та освітні інтереси, стає все більш популярним у світі звичайного спілкування. Нова «онлайн-взаємодія» є своєрідним маркером мовних змін у цифрову епоху. Саме тому аналіз прагматичного навантаження таких відхилень є надзвичайно актуальним: він дозволяє простежити, як мова пристосовується до нових форм комунікації, і як змінюється сприйняття норми у свідомості мовців.

Мета та завдання дослідження. Мета дослідження полягає у виявленні прагматичного навантаження прийому порушення орфографічної норми на матеріалі масмедійного дискурсу.

Досягнення вказаної мети передбачає виконання таких **завдань**:

1. Розкрити поняття, функції та значення орфографічної норми.
2. Проаналізувати типологію порушень орфографічної норми.
3. Описати масмедійний дискурс як об'єкт лінгвістичного аналізу.
4. Охарактеризувати функції орфографічних порушень у текстах масмедіа.
5. Встановити вплив порушень орфографічних норм на сприйняття текстів аудиторією.
6. Здійснити лінгвопрагматичний аналіз прикладів порушень орфографічних норм.
7. Провести аналіз орфографічних порушень на матеріалі масмедійного дискурсу.

8. Здійснити практичну апробацію методики дослідження.

9. Укласти фрагмент уроку, присвячений прагматичному навантаженні прийому порушення орфографічної норми.

Об'єкт дослідження – поняття та сутність порушення орфографічних норм в англійських масмедіа.

Предмет дослідження – підходи, принципи, методи, психологічні та психолінгвістичні чинники порушення орфографічної норми.

Під час написання роботи було використано наступні **методи наукового пізнання**: аналіз та синтез, індукція та дедукція, абстрагування, системно-структурний, описовий та логічний.

Гіпотеза: порушення орфографічної норми у масмедійних текстах є свідомим прагматичним прийомом, який використовується для привернення уваги, підкреслення емоційності, створення креативності або іронії, і водночас сприяє формуванню в аудиторії певних інтерпретаційних моделей, але може також нести ризик розмиття мовної норми та її сприйняття.

Матеріалом дослідження слугували статті з газет і журналів.

Аналіз досліджень. Методичні засади вивчення прагматичного навантаження прийому орфографічної норми стали об'єктом дослідження Т. Бехти, Т. Бондаренка, А. Коваленка, І. Мариненка, Н. Роменської та інших.

Наукова новизна полягає в тому, що дане дослідження є однією з перших праць, що розкриває прагматичне навантаження прийому порушення орфографічної норми на матеріалі масмедійного дискурсу.

Результати роботи посприяють подальшому вивченню та обґрунтуванню питання прагматичного навантаження прийому порушення орфографічної норми на матеріалі масмедійного дискурсу, що становить **теоретичну та практичну цінність** роботи.

Апробація результатів дослідження відбулася на VII Всеукраїнській студентсько-викладацькій науково-практичній інтернет-конференції з міжнародною участю «СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ» 13.02.2025.

Структура роботи відповідно до мети та завдань дослідження складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел а також додатків (А, Б). Загальний обсяг роботи – 99 сторінок. Список використаних джерел включає 53 найменування.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ОРФОГРАФІЧНИХ НОРМ ТА ЇХ ПОРУШЕНЬ У МАСМЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ

1.1. Орфографічна норма: поняття, функції та значення

Саме поняття орфографічної норми найпростіше трактують як правила написання слів на письмі. До них належать правила позначення звуків буквами, правила написання слів підряд, окремо і через дефіс, правила вживання великої літери та графічних скорочень. Правила пунктуації визначають вживання розділових знаків. Англійська мова є невід'ємною та найважливішою частиною національної культури, яка відображає історію свого народу.

В той же час орфографію пояснюють як встановлені правила правильного написання слів та їх граматичної будови. Кожна морфема має своє місце, несе в собі своє значення й лише за допомогою дотримання орфографічних стандартів можливо створювати текст, який легко читати та розуміти.

Сучасні носії англійської мови, особливо лінгвокультурологи, із впевненістю говорять, що їхня мова відображає національні чесноти, але не менш яскраво демонструє всі проблеми.

Проблема правильності англійської мови і дотримання норм літературної мови широко обговорюється в газетах і журналах, а також в радіопередачах. Засуджуються відхилення від норм у публічних виступах політиків, дикторів радіо і телебачення, а також зниження загального рівня грамотності населення, і особливо молоді.

Водночас немає жодної галузі людських знань, людської діяльності, для якої б була прийнятна бідна, плутана, неосвічена професійна чи побутова мова виконавця. Випускник технічного або гуманітарного вузу повинен вміти читати і писати, мати культуру мови. По-перше, мовна культура – це володіння нормами літературної мови в її усній і письмовій формі. Це дає

змогу максимально ефективно використовувати мовні ресурси в будь-якій ситуації спілкування з дотриманням етики спілкування. По-друге, це розділ мовознавства, покликаний вирішувати проблеми мовних норм і розробляти рекомендації щодо вмілого використання мови. Нормативність мови – це дотримання в мові чинних норм наголосу, вимови, слововживання, стилістики, морфології, словотвору та синтаксису.¹

Важливість орфографічних норм важко переоцінити. Вони є основою для створення письмового тексту, забезпечують його ясність, точність і естетичність. Їх дотримання полегшує процес спілкування, дозволяє точніше та чіткіше висловлювати свої думки та ідеї.

Орфографічні норми відіграють важливу роль у формуванні та збереженні мовної культури та літературних традицій. Вони допомагають підтримувати стабільність і зрозумілість мови, а також полегшують процес вивчення та використання мови.

Прикладом орфографічної норми в англійській мові є правило подвоєння приголосних у словах із певними суфіксами, наприклад, *running* або *beginning*. Сюди ж можна віднести правило написання -i перед -e, за винятком випадків після -s, як-от у словах *believe*, *field*, *receive* чи *ceiling*.

Важливою є й норма вживання великої літери для позначення власних імен, назв міст, країн та свят, наприклад *London*, *Christmas*, *United States*.

При додаванні закінчень до слів, що закінчуються на -y після приголосного, літера у змінюється на -i: *city* → *cities*, *study* → *studied*.

Особливим є також правило написання закінчення -ie: у словах *die* чи *lie* при додаванні суфікса -ing відбувається зміна -ie на -y, тож маємо *dying* та *lying*.

У словах із суфіксом -ful завжди пишеться одна літера -l, наприклад *beautiful* чи *careful*, тоді як у самостійному слові *full* залишаються дві -l. У британському варіанті англійської мови при додаванні суфіксів відбувається

¹ Норми сучасної української літературної мови: методичний посібник / Укладачі: Назаревич Л. Т. та ін. Тернопіль: Вектор, 2019. С. 7.

подвоєння -l, як у словах travelling чи cancelled, тоді як в американському варіанті ці слова пишуться як traveling та canceled.

До орфографічних норм належить і вживання апострофа для позначення присвійного відмінка: John's book, the students' room, а також написання складних прикметників через дефіс, як-от well-known, part-time, English-speaking.

Орфографічні норми є вищими, оскільки вони не пов'язані з одним рівнем мови, а стосуються мовних одиниць різних рівнів: для вибору правильного варіанта написання необхідно враховувати лексичні, морфологічні, морфемні та словотвірні особливості слова.²

Правопис має виразний соціальний характер, оскільки зачіпає інтереси всього суспільства. Правила орфографії вивчаються на уроках англійської мови в школі, оскільки кожен член суспільства повинен оволодіти орфографічними нормами.

Завдяки орфографічним нормам ми можемо бути впевнені в тому, як правильно пишуться слова, дотримуючись певних правил і умовностей. Це дозволяє нам ефективно спілкуватися та розуміти один одного, оскільки правопис є одним із основних аспектів письмового спілкування.

Без орфографічних норм мова була б хаотичною і некерованою. Орфографія дає нам можливість використовувати мову в письмовій формі, зберігаючи її структуру та значення. Це допомагає нам уникнути непорозумінь і двозначностей, роблячи наше спілкування більш ефективним і зрозумілим.

Важливість орфографічних норм підтверджується тим, що вони покладені в основу орфографії та складають основу мовної освіти. Вивчення орфографії дозволяє нам не тільки правильно писати слова, але й розуміти принципи і правила мови в цілому.³

² Вашуленко М. С. Українська мова і мовлення в початковій школі: метод. пос. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2018. С. 98.

³ Костів О., Сколоздра-Шепітко О. Методика викладання української мови: навч.-метод. посіб. Львів, 2018. С. 111.

Орфографія англійської мови є складним, тому що літеру можна прочитати багатьма різними способами, звук може бути представлений декількома різними літерами або комбінаціями букв, а багато звуків взагалі не мають графічного еквівалента.

Слід зазначити, що орфографічна система англійської мови базується на основних принципах, які потрібно враховувати у процесі навчання орфографії:

1. **Фонетичний принцип:** сутність якого полягає в тому, що буква повністю відповідає звуку, тобто опорою для написання є вимова. Наприклад, слово *cat* пишеться так, як вимовляється або ж *pen, pot*.

2. **Морфологічний принцип:** сутність якого полягає в тому, що написання визначається правилами граматики (морфології) незалежно від фонетичних умов, тобто певна морфема (суфікс, префікс, корінь, закінчення) завжди пишеться однаково, хоча може вимовлятися по-різному (наприклад, у споріднених словах чи формах (наприклад, *nation* /neɪʃn/—*nationality* /næʃe'næli/);

3. **Традиційний (історичний) принцип:** коли (наприклад, *daughter*); написання слова склалося історично і не відповідає ні фонетичним, ні морфологічним особливостям сучасної мови;

4. **Ідеографічний принцип:** звукові омоніми розрізняють за допомогою графічних знаків (наприклад: *see – sea, too – two*).⁴

Слід зазначити, що до основних принципів орфографічної норми, наведених вище, в англійській мові ще можемо виокремити:

1. **Графічну коректність.** Орфографічні норми визначають правильне написання кожного слова. Наприклад, вони встановлюють, коли слід використовувати певні літери чи буквосполучення, як-от *ph* у слові *phone* замість *f*. Сюди ж належать випадки, коли одна й та сама фонема може передаватися різними буквами або комбінаціями букв: *knight* (де літера *k* не

⁴ Методика викладання англійської мови : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад. Холод Ірина Василівна. Умань: Візаві, 2018. С. 111.

читається), *write* (мовчазне *w*), *school* (буквосполучення *ch* передає звук [k]), *hour* (мовчазне *h*), *queue* (п'ять букв для одного звуку [kju:]). Дотримання графічної правильності забезпечує ясність і точність письмового мовлення.

2. **Морфологічну узгодженість.** Орфографічні норми регулюють правильне вживання закінчень і зміни слів у контексті речення. Наприклад, у третій особі однини до дієслова додається *-s* (*he writes*), а в минулому часі правильні дієслова отримують закінчення *-ed* (*played*). До цього принципу належить і збереження однакового написання кореня при словозміні та словотворі: *run – runs – running – runner, teach – teaches – teacher*. Також варто згадати правило утворення множини іменників: додавання *-s* (*book – books, car – cars*) або *-es* після шиплячих приголосних (*box – boxes, church – churches*). Морфологічна узгодженість виявляється й у прикметниках при ступенюванні (*big – bigger – biggest, happy – happier – happiest*). Таким чином, вона забезпечує сталість і передбачуваність у написанні слів при їх граматичних змінах.

3. **Відповідність вимові.** Англійська орфографія не завжди повністю відповідає вимові, але певні правила все ж визначають зв'язок між написанням і звучанням слів. Наприклад, буквосполучення *ough* має різні варіанти вимови в словах *tough, though* і *through*, і їхнє написання потрібно запам'ятовувати. Подібним є буквосполучення *ea*, яке може передавати різні голосні звуки: *head* [e], *seat* [i:], *great* [ei]. У словах *island* чи *honest* зустрічаються «мовчазні» літери (*s, h*), які не вимовляються, проте зберігаються в написанні. Літера *s* може позначати різні звуки: у слові *cat* – [k], а у слові *city* – [s]. У випадку з голосними літера *a* звучить по-різному: *man* [æ], *make* [ei], *father* [ɑ:]. Таким чином, хоча англійська орфографія не є строго фонетичною, вона все ж має певні закономірності, що допомагають встановити зв'язок між графічною формою слова та його вимовою.

4. **Збереження історичного написання.** В англійській мові багато слів зберігають традиційні орфографічні форми, навіть якщо їхня вимова

змінилася. Наприклад, слово *knight* або *know* містить *k*, яка не вимовляється, оскільки це історична особливість мови. Подібні випадки зустрічаються й у слові *debt*, де літера *b* була додана під впливом латини (*debitum*), хоча у вимові вона не звучить. У слові *island* наявна літера *s*, яка також не вимовляється і з'явилася під впливом латинського *insula*. Традиційне написання можна побачити й у словах *foreign*, *receipt*, *subtle*, де окремі букви не мають фонетичної реалізації, але залишилися як історична спадщина. Таке збереження історичних форм допомагає підтримувати зв'язок із походженням слів та відображає їхню етимологію, навіть якщо сучасна вимова вже не відповідає старому написанню.

Всі описані принципи в сукупності утворюють норми орфографії англійської мови. Дотримання цих норм є важливим елементом письмового спілкування і допомагає уникнути непорозумінь і помилок у текстах.

В англійській мові надзвичайно аналітичний характер спостерігається в написанні складних слів. Деякі варіанти написання через дефіс дуже поширені та використовуються послідовно в тексті, тоді як використання складних варіантів написання набагато рідше, а використання варіантів написання через дефіс менш поширене. Наприклад, слово *email* колись писалося як *e-mail*, але з часом дефіс зник, і нині варіант *email* вважається стандартним. Водночас деякі складні слова, такі як *mother-in-law* або *long-term*, продовжують зберігати дефіс, оскільки це допомагає уникнути неоднозначності в написанні та сприйнятті тексту. Або ж слово *well-known* зазвичай пишеться через дефіс, особливо якщо воно стоїть перед іменником (*a well-known author*). Водночас слово *notebook* чи *sunflower* пишеться як одне слово, тоді як *ice cream* чи *high school* залишається двома окремими словами.

Отже, орфографічні норми – це норми правопису. Вони включають правила позначення звуків буквами та роздільного написання слів, правила вживання дефісу та морфологічну узгодженість, збереження історичного написання.

1.2. Типологія порушень орфографічних норм

У наш час спостерігається різке зниження загальної мовленнєвої культури, що хвилює не лише спеціалістів, а й усіх, хто любить свою мову. Жаргонізми, розмовні елементи та інші нелітературні засоби вилилися на сторінки періодичних видань, популярної літератури, в народне мовлення, тому питання дбайливого ставлення до англійської мови стало надзвичайно актуальним.

Лінгвісти впевнені, що орфографічні, пунктуаційні, мовленнєві помилки ускладнюють сприйняття тексту та не дають зрозуміти зміст речення. Орфографічні норми або правила конкретизують ряд орфографічних принципів, на яких базується цей розділ мовознавства: морфологічний, фонетичний, традиційний, диференційний.

В англійському інтернет-спілкуванні орфографічні відхилення зазвичай використовують для того, щоб спростити письмо та пришвидшити набір тексту. Через це слова часто навмисно скорочують або записують у зміненому вигляді. Наприклад, замість Love пишуть *luv*, замість thanks — *thx* / *thanx*, фраза *be right back* перетворюється на *brb*, *great* — на *gr8*, *to you* — на *2U*, *forever* — на *4ever*, а *Congratulations!* скорочують до *Congrats!*. Подібним чином з'являються й інші варіанти: *see you* = *cu*, *before* = *b4*, *people* = *ppl*, *your* = *ur*, *tonight* = *2nite*, *laughing out loud* = *lol*, *oh my God* = *omg* (приклади відпрацювання прикладів наведено у фрагменті уроку в додатку Б).

Ще однією характерною рисою такого мовлення є велика кількість граматичних відхилень, через що цей жаргон може нагадувати спрощену, майже неграмотну англійську. Наприклад, фраза *I can haz a cheezburger?* походить від нормативного *Can I have a cheeseburger?* і демонструє порушення питальної інверсії та неправильне вживання дієслова *to have*. Інший приклад — *Lemme chex mah mailz*, який є видозміненим варіантом *Let*

me check my mail, де простежується неправильна форма дієслова (chex = checks) і використання множини замість однини (mailz).

Порушення орфографічної норми породжує прагматичну норму. Зрозуміло, що таке явище сприяє формуванню письменницького ідіостилу. Індивідуально-авторські орфографічні порушення слугують джерелом збагачення письменницької мови. Наявність таких порушень свідчить про самобутність та мистецьку оригінальність ідіостилу їхнього автора, багатство його індивідуально-образного мислення. Перспектива цієї наукової розвідки полягає в необхідності під час вивчення ідіостилу конкретної мовної особистості характеризувати особливості репрезентації системи графічних засобів для моделювання прагматичних авторських інтенцій⁵.

У сучасному мовознавстві виділяють різні типи орфографічних помилок, класифіковані за орфографічними правилами та видами.

За функціонально-конструктивною ознакою розрізняють:

- помилки в словах і морфемах;
- порушення при суцільному, роздільному та написанні дефісу;
- неправильне вживання великої та малої букв;
- неправильна розстановка переносів.

Деякі підходи до розуміння причин виникнення помилок, пов'язаних із порушенням норми, ми вже окреслили. У світлі цієї проблеми становлять інтерес дослідження, які розглядають механізм появи орфографічних помилок. Сучасні спеціалісти – це вчорашні школярі, не зайвим буде проаналізувати цю типологію і зрозуміти, які з цих помилок майбутні журналісти частіше за інших можуть переносити у свою професійну діяльність.

Слід виділити наступні порушення орфографічних норм в англійській мові:

⁵ Соболев Л. І. Порушення орфографічних норм як спосіб формування авторського ідіостилу. *Лінгвістичні дослідження: Зб. наук. праць ХНПУ ім. Г.С. Сковороди*. 2016. №43. С. 100.

- Помилки в порядку букв. Наприклад, правильно пишуться слова «leader», «lady», «friend» та «business», а не «lider», «ledy», «freind» та «buisness».

- Подвійні літери. Наприклад, у слові «accommodation» правильна подвійна «с» та подвійна «т», або як у «committee» дві «т» і дві «с» та necessary одна «с» і дві «s».

- Неправильне вживання «і» та «е». Наприклад, слово «receive» нерідко пишуть з «і» замість «е» – «recieve», правильною формою є «receive». Інші приклади: believe, а не beleive та ceiling, а не cieiling.

- Некоректне вживання «their», «they're» та «there». Цю групу слів часто плутають, оскільки вони вимовляються однаково, але мають різне значення. «Their» – це приналежність – «їх», «they're» – це аббревіатура від «they are», а «there» – це місце. Подібні помилки трапляються і з іншими парами слів, наприклад, your і you're, its і it's.

- Невідповідність фонетики й орфографії. Наприклад, слово «clothes» вимовляється як «clouze», але неправильно пишеться як «cloths». Подібні випадки зустрічаються й у інших словах таких як: «colonel» вимовляється як «kernel», а «yacht» – як «yot».

Щоб уникнути орфографічних помилок, рекомендується уважно вивчити правила орфографії та потренуватися. Ви також можете скористатися онлайн-ресурсами, які пропонують вправи для вдосконалення англійської та перевірки орфографії.

У сучасному англомовному середовищі відчувається тенденція до спрощення та короткості стосовно орфографії тексту. Результатом цього стала неправильна вимова слів та навіть цілих фраз. Яскравим прикладом подібного скорочення є трансформація “going to” в “gonna” і “want to” у “wanna”.⁶

⁶ Роменська Н.В. Особливості відхилення від граматичних норм у англомовному музичному дискурсі (на матеріалі популярних пісень) *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія: зб. наук. пр. Одеса: Гельветика, 2023. №23. С. 38.*

На появу помилок впливає багато факторів:

- труднощі в оволодінні фонетичними і фонологічними явищами (виражаються в проблемах з виділенням окремих звуків у слабкій позиції та диференціації близьких за вимовою слів);
- бідний словниковий запас, обмеженість парадигми лексичних і семантичних зв'язків слів (є причиною труднощів підбору перевірного слова);
- труднощі з визначенням морфем;
- труднощі з поділом, ритмізацією мовного потоку. Виражається в помилках переносу слів, малих і великих літер.⁷

На основі аналізу праць, присвячених проблемам педагогіки в галузі англійської мови, робиться висновок, що найчастіше зустрічаються такі порушення орфографічних норм:

- неправильне вживання ненаголошених голосних у ненаголошених складах;
- помилки у вживанні голосних після певних сполучень приголосних;
- пропуск або надмірне використання подвоєних приголосних;
- плутанина у вживанні префіксів, наприклад, *in-* та *un-*;
- неправильне написання суфіксів іменників, дієслів, прикметників і дієприкметників;
- помилки у вживанні *not* з різними частинами мови тощо.

Розглянемо найчастіші орфографічні помилки, з якими ми стикалися в текстах журналістів-початківців. На основі аналізу можна виділити такі основні види порушень орфографічних норм:

- вживання великої літери замість малої і навпаки;
- помилки в написанні термінів та іншомовні запозичення;

⁷ Гінзбург М. Про активні, пасивні та результативні конструкції в українських фахових текстах на тлі інших мов. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Проблеми української термінології*. 2017. № 869. С. 3.

- «несистемні» помилки.

Найпоширенішою орфографічною помилкою в текстах журналістів-початківців, яку ми можемо виокремити, є помилка у вживанні великої літери, або написання малої літери замість великої. У багатьох із розглянутих випадків порушення норми відбувається через вживання слова в значенні, що не відповідає контексту, рідше через незнання певного правила:

Сьогодні простежуємо такі порушення орфографічних норм з метою вираження прагматичної функції:

- ненормативне вживання великої літери (ненормативне написання слова з великої літери);
- виділення великої літери не на початку слова, а всередині чи кінці слова;
- виділення кількох літер великими на початку слова, всередині чи кінці слова;
- виділення великими літерами цілого слова на тлі тексту з малими літерами).⁸

З досвіду вивчення курсу "Практика англійської мови", з власного досвіду можу виокремити найтипівіші орфографічні помилки студентів:

1. Невірне вживання апострофа в присвійних формах і скороченнях. Студенти часто помиляються при написанні таких слів: *"its"* замість *"it's"* (наприклад, *"It's raining"* замість *"Its raining"*) або *"her's"* замість *"hers"*.
2. Неправильне використання префіксів перед приголосними. Студенти можуть писати *"unorganized"* замість *"disorganized"*, або *"incomplete"* замість *"incomplete"* при вживанні префіксів.
3. Помилки у написанні закінчень іменників у родовому відмінку. Наприклад, замість *"city's"* студенти можуть написати *"citys"*, або замість *"children's"* – *"childrens"*.

⁸ Соболь Л. І. Порушення орфографічних норм як спосіб формування авторського ідіостилу. *Лінгвістичні дослідження*: зб. наук. праць ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. 2016. №4. С.108.

4. Невірне написання закінчень іменників у кличному відмінку. Наприклад, помилка у словах "*Hey, Mary!*" – інколи студенти пишуть "*Hey Mary!*", забуваючи про коми або неправильне звертання до імені.
5. Невірне написання складних слів з дефісом чи без. Студенти часто плутають слова типу "*homework*" замість "*home work*", "*postman*" замість "*post man*".
6. Помилки у написанні слів іншомовного походження. Наприклад, замість "*restaurant*" студенти можуть написати "*restuarant*", або плутати написання міст як "*Jerusalem*" (можна написати "*Jerusalim*") або "*Algeria*" ("*Algeriya*").

Порушення орфографічних норм трапляється у словах із подібними звуками, але різним написанням: наприклад, студенти часто плутають слова *affect* та *effect*, де перше є дієсловом, а друге – іменником, що має різне значення, але схоже звучання. Також часто виникають помилки у коренях слів, для яких характерне чергування голосних, наприклад, у словах *analyze* і *analysis* (де *analyze* вживається як дієслово, а *analysis* – як іменник).

Ще одне поширене порушення – це неправильне написання частки *not* та префікса *un-*: студенти можуть писати *not legal* замість *illegal*, *not correct* замість *incorrect* або *not available* замість *unavailable*, забуваючи, що в першому випадку використовується частка, а в другому – префікс, що є частиною одного слова.

Слід зазначити, що розмовна мова та письмові стандарти англійської мови розвивалися окремо, кожен своїм шляхом. У той час, як мова зазнавала природних змін протягом століть, орфографія перейняла правила інших мов, зберегла традиції написання латинських і французьких слів і дотримувалася інших відомих правил, ігноруючи зміни, появу та зникнення звуків у мові. Результатом є цікаве явище: написання англійської мови погано відповідає вимові. Букви не мають чіткої відповідності звукам. У деяких випадках слова

звучать однаково, але пишуться по-різному; в інших ситуаціях слова зі схожими моделями написання вимовляються напрочуд по-різному.

Але тих, хто вивчає англійський лист, зазвичай бентежить не стільки невідповідність між вимовою і написанням, скільки неможливість простежити закономірності в цих невідповідностях, незважаючи на наявність правил читання. Чому по-різному звучать слова *tough*, *though*, *through*? Як прочитати *wear*, *bread*, *knead* та *great*? Як вийшло, що *so* та *sew* читаються однаково? Як запам'ятати написання слів *autumn*, *muscle*, *people*, адже вони взагалі ні на що не схожі?

Отже, основна маса помилок є результатом недостатнього засвоєння шкільної програми з англійської мови: наприклад, правопис *not* і *non-* з іменниками та прикметниками. Наприклад, в таких виразах, як *not acceptable* замість *non-acceptable* або *not effective* замість *ineffective*, є поширеними помилками. Також можна зустріти такі варіанти, як *not existent* замість *non-existent*, або *not sufficient* замість *insufficient*. Ці помилки, хоча й поширені, все ще трапляються в медіа-текстах.

В англійській мові не існує чіткого зв'язку між складністю написання слова та кількістю помилок, допущених при його вживанні. Найпоширеніші помилки стосуються написання після наголошеної частини слова, тобто тих графем, які позначають голосний у фонетично слабкій позиції. Однією з причин неправильного написання слова є невпевненість автора щодо порядку букв у орграфі (<ei>/<ie>, <au>/<ua> тощо). Наприклад, помилки на кшталт «*definately*» замість «*definitely*» або «*occurence*» замість «*occurrence*» є поширеними. Значну кількість помилок зазвичай допускають слова іншомовного походження, які в англійській мові пишуться за принципом лапок і тому містять нетипові для англійської мови графеми та плеонастичні символи. Наприклад, «*entrepreneur*» може бути написано як «*enterpreneur*», «*connoisseur*» – як «*connesieur*» або «*bizarre*» як «*bizare*», «*rhythm*» – як «*rythm*».

1.3. Масмедійний дискурс як об'єкт лінгвістичного аналізу

Відмінною рисою сучасного мовознавства є його орієнтація на людський фактор у мові, орієнтація на розуміння мовної концептуалізації світу. Антропоцентризм, суть якого полягає в тому, що наукові об'єкти вивчаються насамперед за їх роллю для людини, за їх призначенням у її житті, за функціями для розвитку людської особистості та її вдосконалення, стало найважливішим методологічним принципом. Центральною категорією «людського життя в мові» яка «вписана» в культурні тексти через різноманітні соціокомунікативні практики людей, є дискурс. Найзначнішою його формою, яка реалізує найважливіші процеси суспільного самопізнання, формує світогляд людини та її концептуальний образ світу, є засоби масової інформації.⁹

Нині чітко простежується тенденція зміщення фокусу дослідницьких інтересів на проблеми мас-медіа, на проблеми впливу на масове мовлення.

Функція мови, яка спрямована на адресата і має на меті впливати та регулювати поведінку адресата, у літературі називається по-різному: конативна, волюнтативна, вокативна, регулятивна. Суть цієї функції полягає в тому, що вона виражає ідею впливу на адресата, нав'язування його волі, зміни намірів адресата тощо. Основними функціями масового інформаційного дискурсу є інформативна та впливова. Провідною функцією визнається вплив, а інформативна функція створює контекстуальні умови для її реалізації.

Засоби масової інформації, використовуючи ретельно відібрані мовні одиниці, впливають на встановлення норм, визначають і формують систему цінностей, світогляд і погляди, навчають поведінці в конкретній ситуації. На цій основі вчені говорять про розвиток нового інформаційного суспільства. Однією з головних проблем сучасного суспільства є проблема сприйняття,

⁹ Досенко А. К., Гандзюк В. О. Сучасний медійний дискурс: підходи до типологізації. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Київ, 2020. Том 31 (70). № 4. Ч. 4. С. 201.

розуміння та інтерпретації отриманої інформації. Вирішенню цієї проблеми присвячені численні дослідження в таких галузях, як лінгвістика, соціологія та політологія. Вивчення впливу засобів масової інформації на свідомість і поведінку людини представляє великий інтерес. Дослідження масмедійного дискурсу чітко демонструє посилення впливу мас-медіа внаслідок інтерпретації подій та трансформації переданої інформації.

Активне висвітлення політичної ситуації в міжнародних та місцевих ЗМІ підвищує зацікавленість носіїв різних мовних культур. Сучасна лінгвістика порушує різноманітні проблеми, зокрема: взаємодію між відправником і адресатом, дискурсом і владою, і таким чином намагається відповісти на питання про роль мови в постійній боротьбі людей за владу і вплив, включно з мовою ЗМІ.

Соціальна, економічна та політична ситуація в державі створює певні умови для успішного чи неуспішного перебігу мас-медіа та політичної комунікації. ЗМІ, політичні та інші форми дискурсу, у свою чергу, безсумнівно впливають на соціально-економічне та політичне життя країни.

На самому початку нашого дослідження видається необхідним дати загальну характеристику поняття «дискурс», яке знаходиться в центрі інтересів сучасної лінгвістики та ряду гуманітарних наук, зокрема літературознавства, семіотики, соціології, філософії, етнології та антропології, в основі яких спрямовані на дослідження різних аспектів функціонування мови.

Т. О. Бехта пропонує узагальнення, що «дискурс» - це «комунікативна подія, процес текстотворення, що виник завдяки тексту і навколо нього й обумовлений, окрім мовних, позамовними чинниками».¹⁰

Українська дослідниця А. С. Коваленко визначає «дискурс» як «повідомлення різножанрової тематики із додаванням змістових, тематичних

¹⁰ Бехта Т. О. Текст і дискурс у новітніх парадигмах лінгвістичних знань. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2019. Том 30 (69). №4. Ч. 2. С. 20.

і лінгвістичних компонентів, що подане в усній або письмовій формі у вигляді одного чи кількох висловлювань і вживається як у мовному, так і у позамовному контекстах».¹¹

Термін «масмедійний дискурс» позначає проблемне поле масової комунікації як процесу інформаційного обміну між усіма суб'єктами суспільства, спрямованого на формування громадської думки щодо соціально значущого фрагмента суспільного буття.

Головне завдання такого типу дискурсу – донести певну інформацію з певних позицій і тим самим досягти бажаного ефекту. Функціональна єдність інформаційно-впливового потенціалу робить його потужним інструментом контролю над масовою аудиторією.

Найпоширенішою є класифікація масмедійного дискурсу, що ґрунтується на поділі за видами медіа, тобто за тим, яким шляхом передається інформація. До таких різновидів належать:

- дискурс друкованих видань (преса);
- мовлення радіо та радіожанри;
- телевізійний дискурс;
- інтернет-дискурс, який охоплює всі електронні формати масової комунікації.

За К. В. Головенко «до специфічних каналів комунікативного впливу цих типів медійного дискурсу належать аудіо, візуальний та аудіовізуальний канали впливу в медіа-просторі. Теледискурсу властивий аудіовізуальний вид комунікації, радіодискурсу – аудіо, комп'ютерному – аудіовізуальний. Вони володіють структурними, стилістичними, композиційно-мовленнєвими

¹¹ Коваленко А. С. Дискурс: аналіз досліджень у сучасній лінгвістиці. *Мова і світ: проблеми філології та перекладознавства*: зб. матеріалів III Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції, Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля, м. Сєверодонецьк. 2020. С. 11.

особливостями та є структурними формами загального соціально-мовленнєвого контексту епохи».¹²

Масова комунікація, яка спрямована на широку аудиторію за різними ознаками, «є соціально детермінованим явищем, головною функцією якого є вплив через семантичну та оціночну інформацію». Масова комунікація як вид мовної діяльності «є соціально детермінованим процесом, у якому ця функція поєднується за допомогою різних комунікаційних засобів і каналів».

Джерелом соціальної та масової комунікації є соціальний інститут або «колегіальний трансмітер», який породжує в сукупності текстів певний вид свідомості та ставлення до певного роду прагматики – цілі, вимоги. і очікування. Реципієнтом мас-медіа-повідомлення є широка аудиторія – аудиторія масова, неоднорідна за характеристиками, розпорошена, тому текст мас-медіа має бути зрозумілим масовому споживачеві (пересічному споживачеві).

Найважливішою передумовою успішного вивчення масмедійного дискурсу в рамках медіалінгвістики є визначення місця цього обширного явища в загальній системі дискурсивних практик. Оскільки визначення медіадискурсу безпосередньо базується на загальному розумінні дискурсу, численні тлумачення якого лише підкреслюють його складну та багатоаспектну природу, доцільно торкнутися співвідношення медіадискурсу із загальним поняттям дискурсу. Як відомо, ключовою складовою теорії дискурсу є комплексний комплексний підхід до аналізу мовленнєвої діяльності, розуміння дискурсу як складного комунікативного явища, що включає весь спектр екстралінгвістичних факторів, що супроводжують процес комунікації, у тому числі відправника повідомлення, його одержувач,

¹² Головенко К. В. Інформаційно-новинні тексти військової тематики у перекладацькому аспекті. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/423/11314/23587-1?inline=1> (дата звернення: 02.02.2025).

різні типи контекстів, характеристики виробництва, розповсюдження та сприйняття інформації, культурне та ідеологічне походження тощо.¹³

Системний аналіз численних дефініцій, розроблених у контексті як зарубіжних, так і вітчизняних досліджень, дозволяє виділити три основні підходи до визначення дискурсу – структурний, функціональний і тематичний.

Засоби масової інформації є комунікативно-когнітивним феноменом, необхідним суспільству для сприяння процесу його «збирання», самопізнання та формування громадської думки, тобто. ч. оціночне судження про дійсність.

Журналістський простір можна розглядати передусім як соціальне середовище, що формує структурно-змістову основу для реалізації політичних, філософських, економічних, фінансових, культурних та інших ідей. Ці ідеї створюють внутрішній вимір, який постійно взаємодіє, переплітається та вступає у контакт із зовнішнім світом. У межах цього середовища різні інформаційні простори можуть поєднуватися між собою або ж існувати у відносно самотійному, майже незміненому вигляді.

Засоби масової інформації є суб'єктами виробництва, відтворення та передачі ціннісних смислів. ЗМІ «роблять вибір, коли на сторінку потрапляють лише сотні подій із мільйона. Вибір має ґрунтуватися на певних ціннісних фільтрах». Конкретна інтерпретація, представлена в ЗМІ, визначає, чи потрапить певна інформація в центр суспільної уваги та набуде соціального статусу. Спосіб відбору та подачі матеріалу, а також його значимість визначаються соціальним становищем ЗМІ та особливостями цільової аудиторії.

Мас-медійний дискурс (розглядається як форма соціального обміну й суспільної взаємодії і включає такі явища, як телевізійний дискурс, дискурс преси, газети тощо), в якому важливу роль відіграє створення, зміцнення та

¹³. Шугасв А. В. Медіа-дискурс у межах критичного дискурс-аналізу та функціонального підходу. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія: Філологічні науки (мовознавство)*. 2019. № 11. С. 176.

порушення соціальних зв'язків як усередині самого суспільства, так і між суспільством і державою за допомогою медіа;¹⁴

Дискурс мас-медіа чутливий до контексту поточного суспільного існування, яке характеризується соціальним фактом, а також до контексту поточної ідеології. Вона спрямована безпосередньо на інформування населення та формування актуальної громадської думки. Для мас-медійного дискурсу характерна специфічна масова аудиторія і, відповідно, «усередненість» (і в цьому сенсі спрощеність) його коду, який функціонує в режимі когнітивно-аксіологічних значень – концептуальних (ідентифікаційних), метафоричних, образних, символічно-оціночних.

Масмедійне слово, зорієнтоване на оцінювальне найменування, віддзеркалює процес боротьби за фундаментальні цінності та у такий спосіб воно передає не лише індивідуальне смислове ставлення людини до реальності, але й суспільно сформовані моделі її осмислення.

Під терміном «масмедійний дискурс» розуміється також проблемне поле масової комунікації як процесу інформаційного обміну між усіма суб'єктами суспільства, спрямованого на формування громадської думки про соціально значущий фрагмент суспільного буття. Масова комунікація, яка спрямована на широку, характерно дисперсну аудиторію, «є соціально детермінованим явищем, головною функцією якого є вплив через змістову та оцінну інформацію». функція досягається за допомогою різних засобів і каналів комунікації»

Функцію генератора масової комунікації виконує соціальний інститут, через виробництво комплексних повідомлень він створює та транслює у суспільство певний вид свідомості й ставлення, що прямо пов'язаний з його прагматичними векторами: цілями, імперативами та очікуваннями. Реципієнтом мас-медіа-повідомлення є широка аудиторія – масова,

¹⁴ Курс лекцій з навчальної дисципліни «Дискурсивні студії» для підготовки докторів філософії денної форми навчання зі спеціальності 035 Філологія. URL: https://www.kdu.edu.ua/new/PHD/LK_DS.pdf (дата звернення: 02.02.2025).

неоднорідна за характеристиками, розпорошена, тому текст ЗМІ має бути зрозумілим масовому споживачеві (пересічному споживачеві).

Особливістю масмедійного дискурсу є соціальна оцінка, відкритість авторської позиції та «політичний та ідеологічний характер текстотворення» оскільки його мета – підняти впливати на суспільну свідомість і змінювати її шляхом формування позитивної чи негативної громадської думки щодо певних фактів (фрагментів) суспільного буття людини. Ця особливість масмедійного дискурсу відбивається і на особливостях функціонального стилю, що його обслуговує.

Масмедійний дискурс – це когнітивно-прагматичне середовище, яке реалізує свою сутність через продукування та трансляцію оціночних смислів та ідеологем широкій аудиторії, а також через найменування та метафоричне тлумачення фактів суспільного буття.

Масмедійний дискурс є соціокогнітивним та соціорегулятивним механізмом, який безпосередньо впливає як на соціальне самопізнання та соціальне конструювання, так і на об'єктивацію та моделювання суспільної свідомості (об'єктивованої в сукупності). публічно декларованих текстів, що відображають дійсність і діяльність суспільства) і громадської думки (оціночні судження щодо соціальної реальності і діяльності) через продукування, тиражування і регулярну трансляцію суспільно значущих смислів і оцінок широкій аудиторії.

За А. В. Бошковим «сучасний когнітивний підхід дослідження масмедійного дискурсу доповнюється прагматичним підходом, згідно з яким увага дослідників зосереджена на вивченні мови засобів масової інформації, розгляд її як рушійної соціальної сили, як засобу нав'язування поглядів та ідей. Представники когнітивно-прагматичного підходу вивчають соціальну взаємодію учасників масмедійного дискурсу, акцентують увагу на його

регулятивному впливі на реципієнта медіатексту, який здійснюється через вивчення концептів, їхніх структурних складових».¹⁵

Отже, масмедійний дискурс як об'єкт лінгвістичного аналізу – це сукупність мовленнєвих практик і продуктів мовленнєвої діяльності у сфері масової комунікації. Він спрямований на суспільну свідомість і формування актуальної громадської думки. До особливості масмедійного дискурсу як об'єкта лінгвістичного аналізу:

- Комплексне багаторівневе явище. Медіатекст як базовий компонент мас-медійного дискурсу є поєднанням знаків різних семіотичних систем – мовної, графічної, звукової, візуальної.

- Структурування навколо стійких тематичних блоків. Медіа за допомогою системи так званих медіатем або регулярно відтворюваних тем упорядковують і впорядковують картину світу, що динамічно змінюється.

- Культурологічна специфіка змісту тематичних блоків. У текстах ЗМІ спостерігається накладання національно-культурної та інформаційної картин світу, що виявляється в наборі постійних тематичних компонентів, характерних для певної країни та культури.

Дослідження мас-медійного дискурсу здійснюється в рамках медіалінгвістики, яка розглядає його як головний об'єкт сучасної науки.

РОЗДІЛ 2. ПРАГМАТИЧНІ АСПЕКТИ ПОРУШЕННЯ ОРФОГРАФІЧНИХ НОРМ У МАСМЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ

¹⁵ Бошков, А. В. Специфіка мас-медійного дискурсу з точки зору когнітивного підходу. *Закарпатські філологічні студії* / редкол.: І. М. Зимомря (голов. ред.), М. М. Палінчак, Ю. М. Бідзіля та ін. Ужгород: Видавничий дім "Гельветика". 2022. Т. 1. № 25. С. 173.

2.1. Функції орфографічних порушень у текстах масмедіа

Правопис є одним з найбільш важливих аспектів письмового спілкування. Це набір правил та конвенцій, що регулюють правильне написання слів та написання тексту. Орфографічні помилки в тексті можуть викликати плутанину, знизити чіткість і вплинути на якість переданої інформації. Правильне написання допомагає створювати чіткі і виразні тексти, які покращують сприйняття і передачу контенту. Правильне написання-важливий фактор в освіті та професійній сфері.

Орфографія також впливає на сприйняття та оцінку тексту. Безпомилкове написання і правильна пунктуація надають тексту професійний вигляд і свідчать про грамотність автора. З іншого боку, наявність безлічі помилок може створити враження некомпетентності і легковажного ставлення до написаного. Орфографія має особливе значення в сфері освіти і бізнесу. У навчальних закладах і на робочому місці правильна орфографія і грамотність вважаються важливими навичками, що відображають рівень освіти і професіоналізм людини.¹⁶

Уміння писати без помилок – важливий фактор успішного спілкування і формування позитивного враження про текст і його автора. Важливість правильного написання слів очевидна не тільки в письмовому, але і в усному спілкуванні.

Неправильна вимова або наголос на певних складах слова може змінити його значення та значення. Навіть невеликі друкарські помилки та граматичні помилки можуть призвести до непорозумінь і ускладнити спілкування між співрозмовниками. Крім того, правильне написання слів важливо в області пошукової оптимізації. Пошукові системи використовують правила правопису при ранжируванні сторінок. Якщо в тексті багато

¹⁶ Соболь Л. І. Порушення орфографічних норм як спосіб формування авторського ідіостилу. *Лінгвістичні дослідження*. 2016. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/229035105.pdf> (дата звернення: 02.04.2025).

помилки і граматичних помилок, це може вплинути на його позиціонування в результатах пошуку. Все це підтверджує, що правильне написання слів є ключовим аспектом правопису і має велике значення. Це сприяє ясності і зрозумілості тексту, полегшує спілкування і підвищує ефективність передачі інформації.¹⁷

Орфографічні помилки можуть мати серйозні наслідки для розуміння тексту та сприйняття інформації. Неправильне написання слів може призвести до плутанини та ускладнити читання та розуміння тексту. По-перше, орфографічні помилки можуть змінити значення слова. Навіть невелика друкарська помилка або неправильне розміщення букв можуть призвести до семантичних спотворень. Наприклад, слова «ведмідь» і «ведмежатник» звучать по-різному і мають різні значення. По-друге, наявність орфографічних помилок може створити враження недбалості і легковажності автора.¹⁸

Наведемо приклад також із англійської мови, слова «form» і «from», «desert» і «dessert», «angel» і «angle» відрізняються лише розташуванням двох літер, проте їхні значення абсолютно різні.

Помилки можуть поставити під сумнів компетентність і здатність автора чітко і точно висловлювати свої думки. Нарешті, орфографічні помилки можуть ускладнити читання та розуміння тексту. Людині доводиться витрачати більше часу і зусиль на обдумування слів з помилками, які можуть відволікати від сенсу тексту і втомлювати мозок. Правильне використання орфографії є важливою частиною спілкування і допомагає зберігати передану інформацію чіткою та точною.

Під час написання тексту вам потрібно звернути увагу на правильне написання слів і відредагувати свою роботу, щоб виправити помилки.

¹⁷ Звідки в англійській мові такий безлад? *BBC News Україна*: веб-сайт. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/vert_cul/2015/06/150609_vert_cul_english_spelling_vp (дата звернення: 02.04.2025).

¹⁸ Мариненко І. Орфографічні й лексичні помилки в крос-медійних змі: типологія, причини виникнення. *Мова: класичне - модерне - постмодерне*. 2017. №3. С. 227. URL: <https://philarchive.org/archive/MAR-155> (дата звернення: 02.04.2025).

Правильне написання допомагає справити професійне враження та полегшує передачу думок та ідей. Роль орфографії в спілкуванні. Орфографія відіграє важливу роль у спілкуванні, оскільки правильне написання слів підвищує чіткість і читабельність тексту. Недотримання правил правопису може призвести до неправильного розуміння та неправильного тлумачення повідомлень.¹⁹

Правопис допомагає уникнути двозначності та плутанини в поняттях, оскільки правильне написання слів точно відображає їх значення та наміри автора. Загалом, орфографія є важливим засобом спілкування та сприяє більш ефективному та точному обміну інформацією між людьми.

Завдяки широкому тематичному діапазону радіо- і телепередачі містять елементи всіх функціональних стилів англійської мови. Однак, всі ці матеріали мають суворо дотримуватись мовних норм, слугуючи зразком для аудиторії та сприяючи підвищенню мовної культури суспільства.

Важливою умовою для підтримки престижу мови є «англійський режим»: літературною мовою повинні користуватися не лише працівники ЗМІ, але й запрошені гості. Якщо гості не володіють англійською, необхідно забезпечувати синхронний переклад, як це прийнято у світовій практиці.

Розвиток засобів масової інформації, особливо радіо і телебачення, призвів до поширення усного, а останнім часом і спонтанного мовлення – не читання заготовленого тексту, а вільного висловлювання думок, майже імпровізації. Це звільнило нас від беземоційного, монотонного читання.

Все це не може не викликати занепокоєння за чистоту англійської мови, особливо в умовах, коли ми констатували, що якісна література, яка вимагає уважного, вдумливого ставлення, в даний час витісняється літературою для легкого читання, до якої можна віднести ряд засобів масової

¹⁹ Баган М. П. Проблема культури онімотворення в сучасному українському телевізійному просторі. URL: http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/78787878/1573/Usmysl_2018_2018_21.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 02.04.2025).

інформації. Крім того, телебачення та Інтернет все більше виступають засобами передачі легкодоступної та оперативної інформації.

Таким чином, зростає питома вага мовленнєвої продукції ЗМІ, зростає і значення медіатекстів у суспільній свідомості: первинна цінність художніх текстів з ряду причин наразі далеко не беззаперечна. Високий рівень мовленнєвої культури в ЗМІ повинен бути предметом постійної турботи як теоретиків української мови, так і практиків-професіоналів, які формують мовленнєвий масив ЗМІ, що має необмежений вплив на мовленнєву культуру мас. Водночас виступ представників ЗМІ далекий від ідеального.²⁰

Основним показником рівня мислення, культури, інтелекту та розвитку людини є мова. З дитинства вона проявляється окремими словами без грамотного граматичного оформлення та ускладняється, збагачується та розвивається все життя.

У нашому світі особливе місце посідає дотримання культури мови. Культурну мову відрізняє смислова точність, багатство, граматична правильність, логічна стрункість та різнобічність словника.

Особливий вплив на мовну культуру, як ми вже з'ясували, мають ЗМІ. Люди щодня відчують вплив мовлення, що лунає на радіо або телебаченні, що міститься у текстах журналів та газет. Важливо зауважити, що саме засоби масової інформації для більшості людей – основний орієнтир уявлень про мовну норму.

Поширені відхилення від норми, що зустрічаються у сучасному англійському масмедійному середовищі:

1. Розмовні скорочення

В англійській мові є загальноприйняті скорочення, наприклад P.S. (Постскрипtum) або etc. (і так далі), a.m. / p.m. (до / після полудня), так само позначення часу та заходів довжини, місяців і днів тижня та подібні.

²⁰ Гордій О. М., Гуменюк М. В. Прагматичний потенціал рекламної лексики в сучасних англійському та українському медіапросторах. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог: Вид-во НаУОА, 2024. №23(91). С. 62. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/4207/3856> (дата звернення: 02.04.2025).

Процес розвитку мови безперервний. Сленг активно розвивається за допомогою популярної культури та інтернету. За останнє десятиліття утворилися нові скорочення та аббревіатури, деякі з яких необхідно вивчити кожному.

У англійських листуваннях і піснях розмовні скорочення найбільш уживані. Ми можемо спостерігати їх у коротких формах слів, які простежуються у швидкій промові. Наприклад, «gonna» – коротка форма від «going to». Говорючи швидко «going to», не промовляючи кожне слово, то й виходить «gonna». Можна порівняти наступні словосполучення:

Do you want to go to the party?– What are you going to do tonight?

Do you wanna go to the party?– What are you gonna do tonight?

D'ya wanna go to the party?– Whatcha gonna do tonight?

Wanna go to the party?– Whatcha gonna do 'night?

Таблиця 2.1.

Поширені скорочення англійських слів та виразів

Скорочення	Повний Відповідник (Розпізнання)	Приклади Використання
ain't	am not / are not / is not	I ain't a student. She ain't my mother.
ain't	has not / have not	I ain't read it. He ain't swum yet.
gonna	going to	What are you gonna play?
gotta	(have) got a	I've gotta pen. / I gotta pen. Have you gotta bike?
gotta	(have) got to	I've gotta do homework. Has she gotta swim?
wanna	want to	I wanna drink.
wanna	want a	I wanna banana.
gimme	give me	Don't gimme this fruit.
lemme	let me	Lemme run!
whatcha	what are you	Whatcha doing?
whatcha	what have you	Whatcha got?
kinda	kind of	He's kinda polite.
ya	you	How are ya?

2. Перепустка закінчень. Закінчення в словах не вимовляються, що притаманно розмовної англійської. У писемному мовленні замість пропущених закінчень пишеться апостроф (').

wit'—with singin'—singing

talkin'—talking

3. «Погана граматики»:

1. Подвійна вказівка на граматичний час «I didn't went» замість «didn't go».

2. Подвійне заперечення (часто використовується для посилення) «I can't get no sleep».

3. Пропуск особистих займенників на початку пропозицій.

4. Вживання займенника у неправильній формі «between you and I» (замість «me»). "Якщо ви маєте будь-які запитання, щоб попросити Mr Jones or myself (замість «me»). «There is something for we (замість «us») Americans to do.».

5. Посилення ступенів порівняння прикметників за допомогою додаткових неправильних форм:

- The most loneliest day of my life («most» додається тільки до складних прикметників).

- I'm restless can't you see I try my bestest («best» вже і так є чудовим ступенем від «good», а до нього доданий ще й суфікс —«est»).

- I believe the grass is no more greener on the other side (за правилом «much greener»).

6. Неправильні дієслівні форми в умовних реченнях:

- «If I was a boy» (замість «If I were»).

- «If I would have (замість «had») known you were coming I would have baked a cake».

7) порушення погодження підлягає і присудка:

- «What we need are (замість «is») more pots and pans.

8) вживання зайвих слів, наприклад, прийменників, там, де вони зазвичай не ставляться.

- «I didn't know it was that long of a walk».²¹

Слід зазначити, що розмовний тон в інформаційно-аналітичних програмах часто тяжіє до грубо-розмовного або повністю ним замінюється.

Якщо людина володіє правильним і гарним мовленням, вона досягає найвищого рівня культури мовлення. Це означає, що він не тільки не помиляється, але й уміє найкраще побудувати висловлювання відповідно до мети спілкування, підібрати в кожному конкретному випадку найбільш доречні слова та конструкції, враховуючи, до кого і за яких обставин звертається.

Незважаючи на те, що високий рівень мовленнєвої культури, який вимагає уникнення помилок у слововживанні, вимові та побудові речень, є ключовою рисою сучасної людини, його досягнення ускладнене. Парадокс полягає в тому, що засоби масової інформації, що є найпотужнішим інструментом впливу на мовлення суспільства, самі демонструють значні відхилення від мовних стандартів.

Отже, слід виділити наступні функції орфографічних порушень у текстах масмедіа:

- Підвищення ефективності медіатексту. Навмисне використання слів з орфографічними помилками може бути використано як прийом «вірусного ефекту». Наприклад, у соціальних мережах можна зустріти фрази на кшталт «I can't beleive this product actually works!» або «Definately the best coffee ever!». В результаті реакції на допущені помилки у словах «believe» та «definitely» розширюються коментарі та обговорення, збільшуючи залученість та аудиторію.

- Привернення уваги. Наприклад, реклама навмисно відхиляється від написання слів, щоб підкреслити назву товару чи послуги. Наприклад, «Lite

²¹ Про найпоширеніші мовні помилки в радіо- й телебаченні. *Детектор медіа*: веб-сайт. URL: <https://detector.media/infospace/article/125677/2017-05-10-pro-nayposhyrenishi-movni-pomylky-v-radio-y-teleefiri/> (дата звернення: 02.04.2025).

Coke» (замість Light Coke), «Froot Loops» (замість Fruit Loops) чи «Krazy Glue» (замість Crazy Glue) застосовують нетипові написання, щоб бути більш впізнаваними(див. додаток А).

- Надання мові емоційності. Мовні відхилення, що використовуються в електронних ЗМІ, можуть надати мові жвавості та використовуватися як експресивний стилістичний засіб. Також користувачі соціальних мереж часто подовжують літери або спотворюють слова, щоб передати емоції: «Sooo goood!!!», «That movie was ah-mazing!» чи «Best. Day. Everrrr».

- Створення образності в художніх текстах. У таких творах помилки можуть виконувати функцію уточнення портрета героя, створення гумористичного ефекту або підкреслення протиставлення «свій-чужий». Наприклад, речення «I aint got no time for that.», «Yer gonna regret this.» або «I dunno what ya talkin' about.» передають особливості мовлення персонажа, його соціальний статус чи акцент, що робить образ більш реалістичним.

Проте орфографічні помилки в медіатекстах також можуть заважати цілісному сприйняттю тексту та формувати негативне ставлення до мовної норми.

2.2. Вплив порушень орфографічних норм на сприйняття текстів аудиторією

Характерною ознакою 21 століття є стрімкий розвиток мовної комунікації, зокрема засобів масової інформації. Зростання популярності таких традиційних ЗМІ, як преса, радіо, телебачення, а також поява та потужне використання інтернет-комунікації, в свою чергу, призвело до збагачення медіасередовища лексичними новоутвореннями – неологізмами. Інновації мовних процесів на лексико-семантичному рівні у медіапросторі тісно пов'язані зі змінами тенденцій життя мовних носіїв.

Сучасні ЗМІ поповнюються новими ознаками та характеристиками, що зумовлено наслідуванням зміни «стилю життя» та актуальності. Багатогранна

діяльність ЗМІ ґрунтується на отриманні та засвоєнні нової інформації носієм мови, що створює вагомий внесок у лінгвокультурні процеси.

Англомовні та українськомовні ЗМІ активно розвиваються, прогресують, щоденно транслюючи інформацію з різних галузей життя, і тим самим сприяють розвитку, формуванню та активному оновленню лексичної площини медіасфери англомовної та українськомовної лінгвоспільнот, що визначає актуальність дослідження лексичних неологізмів медійного середовища в сучасних англійській та українській мовах. Мета наукової розвідки полягає у виявленні та описі загальних структурно-семантичних особливостей лексичних неологізмів медіасфери в сучасних англійській та українській мовах в зіставному аспекті.²²

Орфографія відіграє важливу роль у сприйнятті тексту та його автентичності. Якщо в тексті є кілька орфографічних помилок, це може вплинути на сприйняття авторитетності та надійності джерела. Читач може почати сумніватися в достовірності та правдивості інформації, якщо автор не надає значення правильному написанню.

Добре написаний текст говорить про уважність автора та його рівень грамотності, що є важливим аспектом спілкування. З іншого боку, текст з великою кількістю орфографічних помилок може створити враження легковажного і недбалого. Крім того, неправильне написання може призвести до непорозумінь або навіть зміни сенсу повідомлення.

Неправильно написане слово може мати інше значення або використовуватися в неправильному контексті, що призводить до спотворення значення повідомлення. Це може призвести до неправильного тлумачення та неправильного сприйняття інформації.

Правопис-це перш за все ознака освіченості і професіоналізму. Правильне оформлення документів, листів, резюме та інших текстових

²² Орищук В. С. Лексичні неологізми медіасфери в сучасних англійській та українській мовах: структурний та семантичний аспекти. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2021. №13. URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/9900> (дата звернення: 02.04.2025).

матеріалів викликає повагу до автора і створює позитивне враження про його здібностях і компетенціях. Навпаки, недбалість у написанні може призвести до негативного сприйняття та репутаційної шкоди.

У сучасному світі, де більша частина спілкування відбувається за допомогою письма, правильне написання особливо важливо для ефективного спілкування. Орфографічні помилки можуть призвести до непорозумінь, неправильного тлумачення і навіть конфлікту. Люди зі знанням орфографії можуть висловлювати свої думки більш точно і переконливо, що збільшує ймовірність успішного спілкування і досягнення своїх цілей. До того ж, правильне написання сприяє розвитку логічного мислення і акуратності. Людина, яка ретельно стежить за написанням слів, зазвичай приділяє більше уваги деталям і менш схильна до помилок в інших сферах життя.

Крім того, вивчення та оволодіння правилами правопису вимагає зосередженості та наполегливості, що розвиває наполегливість та самодисципліну. Нарешті, в сучасному світі, де до нас щодня надходить величезна кількість інформації, правильне написання допомагає фільтрувати і відсівати непотрібні або несерйозні джерела інформації. Люди, які піклуються про правильне написання слів, частіше звертають увагу на якість та достовірність інформації, яка дозволить їм приймати обґрунтовані та обґрунтовані рішення.²³

Таким чином, орфографія відіграє важливу роль у сучасному світі. Він не тільки служить інструментом для встановлення правильного спілкування та вираження власних думок, але й сприяє логічному мисленню та самодисципліні. Необхідно звертати увагу на правильне написання слів, щоб забезпечити успішну кар'єру і досягти своїх цілей.

Помилки в історичних документах можуть суттєво вплинути на їх сприйняття та інтерпретацію з різних причин.

²³ Колесник О. С., Гарашук Л. А., Гарашук К. В. Теоретична фонетика англійської мови: навчальний посібник для студентів факультетів іноземних мов. Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2015. С. 43. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/11137/1/Kolesnyk_harashchuk_phonetics.pdf (дата звернення: 02.04.2025).

Спотворення сенсу: Орфографічні та граматичні помилки можуть призвести до непорозумінь. Наприклад, неправильно написане слово може повністю змінити зміст речення, що, у свою чергу, призведе до спотворення історичних фактів чи подій.

Слово з помилкою може змінити значення речення як на семантичному (значення слова), так і на синтаксичному (структура речення) рівні. Навіть одна неправильна літера чи слово може суттєво змінити зміст усього речення та призвести до непорозумінь, плутанини чи навіть дивних ситуацій. Тому важливо звертати увагу на орфографію, орфографію та граматику, особливо в контексті історичних документів, де кожна деталь може бути важливою.

Втрата авторського стилю: помилки можуть затьмарити індивідуальний стиль автора та ускладнити розуміння його чи її намірів і мети. Особливості мови та літератури тієї чи іншої епохи можуть бути спотворені неправильним розумінням тексту.

Зменшення довіри до документа: коли історики та дослідники стикаються з численними орфографічними помилками у важливому документі, це може викликати сумніви щодо його автентичності та надійності. Це може призвести до переоцінки документів як менш надійних джерел інформації.

Вплив на інтерпретацію даних: помилки можуть ввести дослідників в оману, що може призвести до неправильної інтерпретації даних і, як наслідок, до неправильних висновків. Наприклад, неправильне тлумачення дат чи імен може завадити розумінню хронології подій.

Формування стереотипів: одні і ті ж помилки можуть повторюватися в різних творах, створюючи стійкі стереотипи про мову та культуру певної епохи. Це може призвести до негативного сприйняття цілої епохи, якщо, наприклад, помилки сприймаються як ознака неграмотності та невігластва.²⁴

²⁴ Соболь Л. І. *Порушення орфографічних норм як спосіб формування авторського ідіостилу.* Лінгвістичні дослідження. 2016. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/229035105.pdf> (дата звернення: 02.04.2025).

Ускладнення роботи дослідників: вчені, які аналізують історичні документи, можуть мати труднощі з відновленням правильної інформації через помилки. Це може вимагати додаткових зусиль для корекції даних і додаткового аналізу, що затримує процес дослідження.

Уповільнення розвитку мови: деякі помилки в історичних документах можуть вплинути на розвиток мовних стандартів. Широко поширені помилки можуть призвести до змін правил і норм.

Помилки в історичних документах можуть значно ускладнити їх дослідження та зроблені з них висновки. Тому під час аналізу історичних текстів важливо виявляти та виправляти помилки на ранній стадії.

Поліпшення орфографії: методи і рекомендації:

1. Читання та аналіз текстів. Одним з найефективніших способів покращити навички правопису є читання різних текстів та аналіз їх правопису. Читання допомагає оволодіти правильним написанням слів, запам'ятовувати складні правила і розрізняти помилки.

2. Використання орфографічних словників і довідників. Орфографічні словники та довідники є незамінним інструментом для розвитку орфографічної грамотності. Вони містять правила написання слів, список винятків, наголосів та іншу корисну інформацію. Якщо ви сумніваєтесь, ви завжди можете звернутися до словника, щоб переконатися, що написання правильне.

3. Постійна перевірка та виправлення помилок. Важливо не тільки знати правила правопису, а й застосовувати їх на практиці. При написанні текстів рекомендується використовувати інструменти перевірки орфографії, такі як спеціальні програми або функції, вбудовані в текстові редактори. Після завершення написання необхідно ретельно перевірити текст на наявність помилок і виправити їх.

4. Запам'ятовуйте важкі моменти і правила. У правописі є багато складних моментів і правил, які не завжди можна запам'ятати з першого разу. При виявленні таких труднощів рекомендується скласти список слів або

правил, що викликають труднощі, і періодично повторювати їх, щоб зафіксувати в пам'яті.

5. Проконсультуйтеся з фахівцем. У разі сумнівів або невпевненості в правильному написанні слів або застосуванні правил ви завжди можете звернутися до фахівця, наприклад, до викладача мови або редактора. Вони допоможуть вам пояснити правила, відповісти на запитання та підтвердити правильність написання. На закінчення я хотів би додати, що вдосконалення правопису-це процес, який вимагає часу та зусиль. Однак дотримання правил правопису може значно покращити якість письмового спілкування та ефективність передачі інформації.²⁵

Отже, орфографічні помилки впливають на сприйняття тексту аудиторією наступним чином:

- Труднощі сприйняття. Орфографічні помилки ускладнюють розуміння сенсу речення. Наприклад: «The comitee decided to aproove the plan.» (слово committee і approve написані з помилками, що ускладнює читання).

- Спотворення сенсу. Слово, написане з помилкою, може змінити його значення або зробити текст незрозумілим для читача. Наприклад: «He is a public fiend.» (має бути friend, але помилка створює зовсім інший сенс).

- Втрата довіри. Текст із великою кількістю помилок може вплинути на сприйняття авторитетності та надійності джерела. Якщо на сайті банку написано «Your acount has been succesfully updated», користувач може сумніватися у надійності сервісу.

- Відвернення уваги. Помилки в словах можуть привертати увагу до самої помилки, відволікаючи від основного повідомлення. У реченні «Get your fre coffe now!» (має бути free coffee), увага читача концентрується на помилці, а не на пропозиції.

²⁵ Савчук Р. Л. Мова засобів масової інформації: хрестоматія до дисципліни. Івано-Франківськ: ПНУ, 2017. 135 с. URL: <https://surl.gd/mtgoyw> (дата звернення: 02.04.2025).

- Непрофесіоналізм. Багато помилок можуть справити враження некомпетентності та недбалого ставлення до написаного. Рекламний слоган на білборді типу «The best restaraunt in town» (помилка у слові restaurant) надає негативного враження і може навіть відлякати потенційних клієнтів.

2.3. Лінгвопрагматичний аналіз прикладів порушень орфографічних норм

Як відомо, численні неправильні варіанти написання в англійській мові вже давно є предметом широкої громадської дискусії у Великій Британії та США. Зараз очевидно, що надії, які колись покладалися на комп'ютерні засоби перевірки орфографії, не виправдалися: хоча інформаційні технології істотно змінили спосіб набору, перевірки та друку письмових текстів, описки та помилки все ще існують. Ще в докомп'ютерну еру в англійських країнах були створені численні посібники з орфографії, довідники і додатки до словників, що містять списки «важких слів» і рекомендовані правила запам'ятовування правопису.²⁶

Зараз ця діяльність активно триває у кіберпросторі. Прихильники суворої орфографічної норми (найчастіше лінгвісти, редактори, викладачі) продовжують створювати такі списки (з 16 «важких» слів, 100, 150, 500 тощо), намагаються проаналізувати типові орфографічні помилки та отримати статистичні дані щодо частоти помилок. Дослідження письмового спілкування англійською мовою в Інтернеті показує, що правопис користувачів не покращився, незважаючи на доступні варіанти перевірки.

Відмінною рисою мережевого спілкування стали еративи — навмисні порушення орфографічних норм, а також різноманітні аббревіатури (наприклад, smmr, hols, tht, up 2 N, u, rly, gr8, b4 тощо (див. додаток Б)). Проте, поряд із цими свідомими змінами, часто трапляються і звичайні

²⁶ Necessary, not neccessary: 50 англійських слів, які ви могли писати неправильно. *Перший Кембриджський центр*: веб-сайт. URL: <https://cambridge.ua/uk/blog/oshibki-pri-napisanii-angliyskikh-slov/> (дата звернення: 02.04.2025).

орфографічні помилки у вживанні великої кількості англійських слів. Ці помилки є постійними «учасниками» списків типових проблем і добре відомі будь-якому викладачу англійської мови (наприклад, *it's* замість *its*, *there* замість *their*, *then* замість *than*, *seperate* замість *separate*, *fourty* замість *forty*, *neces* замість *necessary*).

Американський дослідник Корнелл Кімбол (Cornell Kimball) провів вивчення з погляду орфографії кількох постів (posts) користувачів DeJa News під час якого їм реєструвалася кількість написань слів у традиційній орфографії порівняно з варіантними чи хибними (misspellings). Їм було організовано спеціальне обговорення проблеми на форумі alt.usage.english.

У нестандартній орфографії в середньому користувачами Мережі було написано більш ніж 33% використаних слів (не найпростіших за написанням та вимовою, в основному «книжкових», тобто типових саме для письмової комунікації). Всі слова з помилковими написаннями були поділені на три групи – залежно від кількості припущених помилок.

Зауважимо, що оригінальний авторський список наводився без вказівки на вимову слова, але ми вважали за необхідне його позначити, ґрунтуючись на даних словника LPD, для того, щоб точніше визначити існуючий зв'язок між написанням слова та його вимовою. Вказівка на місце помилкового написання в слові також не завжди була присутня, тому ми керувалися при інтерпретації матеріалів власним досвідом викладання орфографії та фонетики майбутнім викладачам англійської мови²⁷

Найчастіше помилки спостерігалися в словах, наведених у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2.

Орфографія слова	Вимова	Кількість помилкових написань (%)
Conscience	/'kɒŋʃəns/	62%

²⁷ Бондаренко Т. Г. Орфографічна помилка: спроба лінгвістичного переосмислення. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1015> (дата звернення: 02.04.2025).

Pronunciation	/prəˌnʌnsiˈeɪʃən/	59%
Embarrassment	/ɪmˈbær.əs.mənt/	44%
Vacuum	/'vækju.əm/	39%
Bureaucracy	/bjʊəˈrɒkrəsi/	36%
Conscientious	/ˌkɒnʃiˈenʃəs/	37%
Supersede	/ˌsuː.pəˈsiːd/	34%

У цьому списку половина слів-лідерів мають у своєму нормативному написанні подвійні приголосні, «підтримують» вимову слова, незважаючи на те, що деякі з них, як і решта п'яти слів, були колись запозичені в англійську з романських мов за допомогою цитатного принципу. На основі цих перших десяти слів можна зробити припущення, що саме слова з подвоєними приголосними є найвразливішими за своїм написанням.

Також очікується поява орфографічної помилки у тих словах, у яких звук у ненаголошеному (рідше – ударному) складі передається з допомогою аллографа (e.g. *bureaucrasy*, *embarrassment* (див. додаток Б)). Причому в слові *embarrassment* типовою помилкою є і його написання без подвоєної <r>, поява якої обумовлена правилами англійської орфографії, що передбачає подвоєння <r> в кінцевому складі під наголосом (пор. *referring*, *conferred*, *preferring*).

Дані К. Кімбол дозволяють уточнити, що написання без подвоєної зустрічається частіше (1986 разів з 5506), ніж з некоректним суфіксом (229 разів з 5506), проте 2109 випадків припадають на подвійну помилку в орфографії цього слова: і без подвоєної згоди після ударного голосного, і з неправильною голосною в суфіксі (*embarrassment*).

Крім того, ще такі слова як (*conscience*, *supersede*) мають помилкове написання під впливом їхньої вимови (феномен *Pronunciation Spelling*). Причому зазвичай у слові *supersede* допускаються дві помилки: згідно з вимовою пишеться <ee>, а за аналогією зі словами *proceed*, *precede* замість графеми <s> пишуть <c>, що не забороняється правилами англійської графіки (але не орфографії). Слово *minuscule*, яке асоціюється у багатьох зі словом

minus, часто пишеться з буквою <i> замість <u>, яка і передає в некоректному написанні звук /l/ після графеми <n>.²⁸

Ще один приклад – notic(e)able має кодифікований варіант написання, що збігаються з результатом дослідження К. Кімбол, набуває все більшого поширення, незважаючи на наявність у цьому слові функціонального навантаження у графеми <e>.

Другу групу (з помилковими написаннями у 33–20%) склали слова, наведені у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3.

Орфографія слова	Вимова	Кількість помилкових написань (%)
Aesthetic	/i:s'tetɪk/	33%
Hierarchy	/'haɪərə:ki/	30%
Entrepreneur	/,ɒnrəprə'nɜ:r/	27%
Handkerchief	/'hæŋkətʃɪf/	25%
Pronunciation	/prə,nʌnsi'eɪʃən/	28%
Questionnaire	/,kwes.tʃə'neər/	28%
Rhythm	/'rɪðəm/	22%
Occurrence	/ə'kʌrəns/	21%

Перш за все, зауважимо, що в групах № 1 і № 2 зустрічаються дві пари однокореневих слів: embarrass – embarrassment; pronunciation – pronounce. Це говорить про типовість помилок, що допускаються в цих словах, незалежно від словоформ, а 31-30% помилкових написань свідчить про їх частотності.

У другому рядку таблиці розташовується іменник hierarchy, який також часто стає джерелом орфографічних помилок. Попри те, що слово має цілком «прозору» внутрішню форму, його написання не завжди інтуїтивно зрозуміле. Етимологічно hierarchy походить від грец. hieros («священний») + archē

²⁸ Анохіна Т. О. Корпусний лакунікон англомовної та україномовної картин світу: монографія. Суми: Сумський державний університет, 2018. С. 111. URL: <https://core.ac.uk/reader/231762310> (дата звернення: 02.04.2025).

(«влада, начало»), а суфікс –у оформлює абстрактну назву. Таким чином, морфологічно слово складається з двох кореневих морфем (hier- та -arch-), що передають ідею «священної влади», та іменникового суфікса.

Неправильне написання цього слова здебільшого пояснюється його вимовою: у сучасній англійській мові редукція ненаголошених складів та нечітке звучання поєднання -ar- призводять до того, що носії мови (а тим більше — іноземні студенти) схильні плутати порядок голосних або пропускати одну з них. Нормативна вимова передбачає наголос на першому складі, що спричиняє ослаблення наступних, а отже — підвищує ризик орфографічних помилок.

Широко поширеною некоректною вимовою є перенесення наголосу на другий склад і поява перед суфіксом як епентеза звуку / ` / або / /, ніби на їх місці в написанні є <I> або <e>. Дані К. Кімбол показують високу типовість саме цієї орфографічної помилки. Всього було встановлено 9 варіантів некоректної орфографії слова hierarchy, які свідчать, що труднощі виникають не тільки в написанні суфіксальної частини слова, але і його основи.²⁹

Як вже було згадано, «слабкими ланками» у складі слова є ненаголошені голосні (пор. indispensable, privilege, separate, definitely). Так, слово conscientious, що зберегло латинсько-французьке написання, було вжито учасниками експерименту всього 6420 разів (понад 2,5 тис. помилкових написань, 27%). Найбільш типовою помилкою є написання consciencious (930 разів). Подібно до інших неправильних варіантів написання слова, цей варіант демонструє два основні типи орфографічних помилок:

1. надмірне «ускладнення» кінця слова через подвійне -сі- або вставлення зайвого с перед суфіксом -tious, оскільки в англійській мові поєднання звуків /ʃən/ або /ʃəs/ часто передається різними орфографічними моделями;
2. варіантне написання ненаголошеної голосної у групі -scie-, де

²⁹ Савчук Р. Л. Мова засобів масової інформації: хрестоматія до дисципліни. Івано-Франківськ: ПНУ, 2017. 135 с. URL: <https://surl.gd/mtgoyw> (дата звернення: 02.04.2025).

поєднання приголосних і голосних не відповідає вимові та викликає значні труднощі в учнів.

Ці два типи помилок представлені такими некоректними написаннями:

conscientous (310), consciensious (245), consciencious (930),
 conscentious (187), conscentious (54), concientious (72);
 conscieentious (29), consiencious (41), consciantious (18),
 consciantious (11), conscientiouss (23).

Таким чином, ці помилки можна класифікувати як помилки за аналогією (пор.: англ. cartridge, knowledge, etc) і помилки під впливом вимови (Pronunciation Spelling).

Ця ж тенденція спостерігається і на прикладі слова accommodate – 75840 вживань, з них близько 23% – помилкові: acommodate (10284), accomodate (5890), acommodate (2475), accomadate (1980), accomoddate (652), accomodete (314), acomadate (241) та ін. Як видно з прикладів, жоден випадок помилкового написання не припадає на голосний під наголосом. Усі варіації стосуються заударних складів та подвоєних приголосних ss і mm, які у вимові не виділяються і тому спричиняють численні орфографічні коливання..³⁰

Можна навести ще одне слово (gauge), яке має кодифіковане в словниках варіантне написання gage; в деяких посібниках з орфографії та словниках воно трактується як притаманне американському варіанту англійської мови. Однак орфографічний узус свідчить про більш складному виборі з двох наявних варіантів « "новий" варіант, більш простий, ясніше вказує на зв'язок між написанням і вимовою (gage), частіше застосовується в науково-технічній мові «в значенні " лічильник; калібрувати"»), а за межами термінології у цього багатозначного слова краще варіант gauge (<F gauge). К. Кімбол, проводячи своє дослідження, отримав в DeJa News 8879 раз варіант gauge і 1848 gage, що цілком передбачувано. Однак 2211 разів (20%) слово з'явилося з некоректним написанням як guage. Порухений порядок появи

³⁰ Нецензурна лексика в англійській мові. *English Prime*: веб-сайт. URL: <https://englishprime.ua/uk/netsenzurna-leksika-v-anglijskij-movi/> (дата звернення: 02.04.2025).

голосних в диграфі, як правило, в словах іноземного походження, є однією з поширених помилок: пише пам'ятає кількість букв, але не впевнений в порядку їх проходження.

Цілком зрозумілим (морфологією слова: фр. іменник *question* (<l quaestiō) плюс романський суфікс *-aire*) є помилкове написання (без подвоєною <NN>) слова *questionnaire*. Згідно з правилами англійської графіки, діакритична графема <r>» розкриває " склад, отже, наступна за нею діакритична <E>, з точки зору пише, є надлишковою.

Ще однією цікавою помилкою, викликаній невірним тлумаченням слова, є написання слова *pastime*, в 24% випадків вжите інформантами з подвоєною <SS> (пор. *password*, *passport*, etc.). Це, здавалося б, просте англійське слово, є асимільованим запозиченням з середньофранцузької мови (1480-1490 *pas(s)e tyme* > MF *passétemps*)

Далі розглянемо наступну групу слів, з найменшим числом помилкових написань, Наша думка про частотності і типовості деяких некоректних написань підтверджується наявністю в ній слів *separately* і *precede* (Див.: табл. 3), "лідерством" в ній слова *existence* (помилкове написання заударного суфікса, помилками в словах:

Таблиця 2.4.

Орфографія слова	Вимова	Кількість помилкових написань (%)
average	/ˈævərɪdʒ/	18
publicly	/ˈpʌb.lɪ.kli/	17
although	/ɔ:l'ðou/	17
though	/ðou/	17
misspell	/ˌmɪs'spel/	15
business	/ˈbɪznəs/	15
channel	/ˈtʃænəl/	14
miniature	/ˈmɪn.ə.tʃər/	13

career	/kə'riə/	11
calendar	/'kæl.ən.dər/	11

Прислівник *publicly* демонструє помилку (*publicaly*), пов'язану з появою перед суфіксом епентези (графем<a>), як ніби слово утворено від прикметника *na-al* (*publical*). Помилкове написання слова *although* (15%) пояснюється складністю буквосполучення *-lth-*, яке не має чіткої відповідності у вимові, а також нетиповим поєднанням голосних у кінці слова. Редукція ненаголошених звуків у вимові призводить до того, що учні часто орієнтуються на фонетичну форму [ɔ:ðu] і ненавмисно спрощують графічну структуру, пропускаючи одну з букв або замінюючи її більш звичною. Це й спричиняє появу таких варіантів, як *altho*, *althou* чи *allthough*.

Звернемо увагу на те, що тільки 11% орфографічних помилок було зроблено в найважчих словах – *career* і *calendar*. Це говорить про те, що орфографія подібних слів зі школи заучується носіями англійської мови і помилки в них випадкові.³¹

Отже, існує яскраво вираженої залежності між складністю написання слова і кількістю допущених помилок при його вживанні. Найбільш частотними помилками є ті, які стосуються написання ударної частини слова, тобто тих графем, які позначають голосний у фонетично слабкій позиції. Значна кількість помилок зазвичай допускається в словах іноземного походження, які пишуться в англійській мові згідно цитатним принципом і, отже, мають в своєму складі нетипові для англійської мови графеми, плеонастичні символи. Слабкою ланкою в орфографії слова є наявність в ньому подвоєних приголосних, послідовність появи яких і місце часто не відтворюються коректно.

РОЗДІЛ 3. МЕТОДОЛОГІЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

3.1. Методи збору та аналізу матеріалу

³¹ Дашченко Н. Паронімічні асоціації у газетному тексті. *Медіанпростір*. 2017. № 9. С. 51. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/9340/1/9Dashchenko.pdf> (дата звернення: 02.04.2025).

Існування наукової дисципліни вимагає наявності методів, які використовуються для визнання об'єктів дослідження. Метод – сукупність прийомів і операцій пізнання і практичної діяльності; спосіб досягнення певних результатів у пізнанні і практиці. Застосування того чи іншого методу визначається метою пізнавальної або практичної діяльності, предметом вивчення або дії і умовами, в яких здійснюється діяльність. Всі науки мають один предмет і застосовують певні методи, завдяки яким виникають нові знання, вивчаються закономірності досліджуваних явищ.³²

Збір наукової інформації є ключовим етапом будь-якого теоретичного або емпіричного дослідження. Існує кілька основних методів та джерел, які вчені використовують для отримання даних.

Первинні джерела відіграють ключову роль у наукових дослідженнях, оскільки вони надають необроблені дані, які раніше не оброблялися та не аналізувалися. Використання першоджерел дозволяє дослідникам отримувати найбільш точні і актуальні дані, що сприяє досягненню нових наукових відкриттів і висновків. Слід розглянути основні типи першоджерел і методи їх отримання.:

1. Наукові журнали та публікації. Рецензовані наукові журнали: ці публікації публікують результати оригінального дослідження після того, як вони пройшли ретельний процес рецензування. Публікація в таких журналах гарантує високу якість і достовірність інформації.

Конференції та симпозіуми: вчені представляють свої останні дослідження та обговорюють актуальні теми на спеціалізованих наукових заходах. Матеріали цих подій (звіти, реферати) вони також є важливими першоджерелами.

2. Експерименти та спостереження. Польові дослідження: дослідження в природних умовах дозволяють збирати дані безпосередньо з місця

³² Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень : підручник. Харків: Право, 2019. С. 8. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/OMND.pdf

проживання об'єктів дослідження. Це може включати екологічні дослідження, антропологічні дослідження тощо.

Лабораторні експерименти: ці дослідження проводяться в контрольованих умовах, що забезпечує високий ступінь точності та повторюваності результатів. Лабораторні дослідження можуть включати хімічні експерименти, біологічні дослідження тощо.

3. Книги та монографії. Книги, написані авторами: книги, які нещодавно були створені та не редагувались та не редагувались, можуть бути першоджерелами. Важливо переконатися, що книга не була перероблена і на ній є відповідне маркування.

Монографії: наукові роботи, присвячені поглибленому вивченню окремої теми.

Дисертації: наукові статті, в яких представлені результати оригінального дослідження, проведеного автором.

4. Лабораторні та дослідницькі звіти.

5. Наукові статті та доповіді.³³

Вторинними джерелами є дані та інформація, які вже були зібрані та проаналізовані іншими дослідниками. Використання вторинних джерел дозволяє дослідникам економити час та ресурси, оскільки вони не потребують первинних досліджень.

Слід розглянути наступні основні типи вторинних джерел та їх характеристики:

1. Опубліковані дослідницькі та наукові журнали. Рецензовані статті: вторинні дослідження часто базуються на статтях, вже опублікованих у наукових журналах. Ці статті проходять суворий процес перевірки, який забезпечує високу якість і достовірність інформації.

³³ Бхаттачерджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. С. 99. URL: http://management.fmm.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/12/Sytnik_Methodology.pdf

Огляд літератури: систематичне вивчення та аналіз існуючих досліджень та публікацій на цю тему. Оглядові статті допомагають дослідникам отримати широке уявлення про сучасний стан знань у цій галузі.

2. Звіти та технічні документи. Ці документи часто містять цінні дані та висновки щодо конкретних тем чи галузей. Це можуть бути статистичні дані, дослідження ринку, тенденції та думки експертів.

3. Книги та довідники.

Загальна наукова методологія не складається з одного або двох конкретних інструментів або стандартних схем. Ця категорія включає три основні класифікації методів, які дослідник може використовувати для вивчення обраної теми на будь-якому рівні: від реферату до докторської дисертації. Перша група загальнонаукових методів носить загальнологічний характер. Назва говорить сама за себе - всі інструменти вимагають поєднання логічного мислення і критичного мислення. До цієї категорії відносяться наступні підвиди: аналіз. Цей метод заснований на поділі об'єкта на його складові частини для вивчення їх окремо. Поділ може базуватися на певних характеристиках або властивостях.³⁴

Аналіз – це перший метод, коли дослідник починає досліджувати. Місія цього інструменту – отримати перші або загальні ідеї, сформулювати загальну картину, суть і конкретні закономірності, встановити зв'язки. Використання аналізу в якості загальнонаукового підходу передбачає: вивчення об'єкта або явища в цілому, а потім розкладання його на складові частини із зазначенням функції кожного складеного елемента (використання). Його роль в житті об'єкта, можливість заміщення.

Синтез. В рамках цієї техніки автор дослідження повинен об'єднати окремі частини в єдине ціле. Насправді синтез – це схема, обернено пропорційна описаному вище методу. Крім того, оцінюється не кожен окремий елемент у спільноті, а сукупний результат від використання

³⁴ Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Харків: ХНАУ, 2017. С. 65. URL: <https://surl.luh.mkxkdo>

пов'язаних структур. Якщо аналіз дозволяє знайти відмінності компонентів один від одного, то синтез допомагає автору зрозуміти їх взаємозв'язок, можливості спільного застосування і ефективність такого «співробітництва».

Аналіз і синтез використовуються спільно: спочатку досліджується об'єкт в цілому, потім він розбивається на складові структури і надалі визначається ефективність приватного і спільного використання елементів, їх роль в життєдіяльності досліджуваного процесу і ці методи засновані на міркуваннях і логіці і можуть застосовуватися як з теоретичної, так і з практичної точки зору. Цей загальний науковий інструмент заснований на деякій схожості кількох об'єктів або елементів. У цьому випадку немає особливостей, все базується лише на висновку автора, його припущенні, що одне правило стосується двох подібних елементів або об'єктів. Більш того, підставою для такого припущення буде саме їх схожість (аналогія).

Узагальнення. Цей метод заснований на логіці дослідника і передбачає перехід від окремої властивості до об'єкта в цілому, встановлення спільних властивостей і характеристик між різними досліджуваними елементами або предметами. Узагальнення найчастіше використовується для того, щоб зробити висновки і підвести підсумок виконаної роботи. Крім того, цей метод часто використовується для розробки наукового апарату та встановлення наукових категорій та концепцій.³⁵

Індукція. Завдання цієї техніки полягає в тому, щоб перевести приватний відступ в загальний відступ. Наприклад, щодо цілої групи подібних явищ. Реалізація інструменту можлива тільки за допомогою логіки і критичного мислення. Насправді тут досліджується певний процес, а потім висновки поширюються на загальні (ширші) групи для досягнення загального результату.

Дедукція. Ця схема протилежна розглянутій вище: спочатку автор дослідження повинен вивчити загальне явище або процес, а потім передати результат по певному каналу. Це означає, що якщо правило застосовується

³⁵ Методи наукових досліджень. URL: <https://surl.lu/jtcelm> (дата звернення: 18.06.2025).

до всієї системи в цілому, то воно застосовується і до окремого компонентного елемента поза системою. Ви повинні погодитися з тим, що такий підхід цілком справедливий і логічний.

Збір та аналіз даних є ключовими компонентами будь-якого наукового дослідження, включаючи дисертацію. Це два взаємопов'язані процеси, які дозволяють формувати наукові знання на основі спостережуваних фактів та інформації.

Збір даних – це процес отримання інформації, що стосується вашого дослідницького питання чи гіпотези. Це може включати багато різних методів, включаючи моніторинг, опитування, інтерв'ю та перевірку документів.

У свою чергу, аналіз даних – це процес перетворення зібраних даних у корисну інформацію, яка дозволяє робити висновки та підтверджувати свою гіпотезу. Залежно від ваших дослідницьких питань, це може включати Статистичний аналіз, якісний текстовий аналіз або навіть більш складні методи, такі як машинне навчання.³⁶

Важливість збору та аналізу даних у наукових дослідженнях важко переоцінити. Без ефективного збору даних ви не зможете отримати необхідну інформацію для перевірки своєї гіпотези. Без аналізу даних ви не зможете перетворити цю інформацію на значущі висновки. Обидва ці процеси є основою для розробки нових теорій, підтвердження достовірності існуючих досліджень та формування основи для майбутніх досліджень. Важливо зазначити, що успішне застосування цих процесів вимагає певного набору навичок та знань, тому важливо продовжувати поглиблювати своє розуміння в цих сферах.

Збір даних – це процес збору інформації для отримання відповідей на дослідницькі запитання, перевірки гіпотез, вимірювання результатів та виявлення закономірностей та тенденцій. Якість ваших результатів багато в

³⁶ Бруханський Р. Ф. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. (для студ. спец. 071 Облік і оподаткування). Тернопіль: Осадца Ю.В., 2022. С. 45-46. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/45204>

чому залежить від того, як були зібрані дані, і тому важливо заздалегідь продумати цей процес.

Методи збору даних можна розділити на дві основні категорії: кількісні та якісні.

Кількісні методи передбачають збір числових даних, які можна виміряти в певному масштабі та проаналізувати статистично. Ці методи включають опитування, експерименти та спостереження.

Якісні методи, з іншого боку, спрямовані на розуміння взаємозв'язків, процесів та контексту, і вони збирають нечислові дані. Це можуть бути інтерв'ю, групові обговорення, аналіз текстів і відео.

Ефективне планування та здійснення збору даних вимагає ретельного планування.

По-перше, вам потрібно визначитися з типом даних, які вам потрібні, і як їх збирати.

По-друге, слід враховувати етичні аспекти, особливо коли мова йде про учасників-людей.

По-третє, необхідно розробити план управління зібраними даними та їх зберігання для забезпечення їх безпеки та доступності. По-четверте, слід враховувати можливі проблеми і обмеження, які можуть виникнути в процесі збору даних, і розробляти стратегії для їх усунення.

Це може включати планування часу або ресурсів для резервного копіювання, розробку стратегій для підвищення швидкості реагування учасників або вибір відповідних інструментів збору даних. Ефективне планування та здійснення збору даних збільшить ймовірність того, що ви зможете зібрати повні, точні та надійні дані для своїх досліджень.

Аналіз даних-це потужний інструмент, який використовується у багатьох галузях науки та бізнесу. Це процес вилучення інформації із зібраних даних шляхом її перевірки, очищення та перетворення. Мета аналізу даних-знайти корисну інформацію, допомогти у прийнятті рішень і, в

кінцевому рахунку, привести до більш глибокого розуміння досліджуваної проблеми.³⁷

Методи аналізу даних – це різноманітний набір підходів, які можуть застосовуватися залежно від ваших цілей та типу зібраних даних. Серед цих підходів можна виділити:

1. Статистичний аналіз: включає описову статистику (наприклад, середнє значення, стандартне відхилення, діапазон) та логічну статистику (використовується для прогнозування або виведення сукупності на основі вибірки даних).

2. Аналіз часових рядів: використовується для аналізу даних, зібраних за певний проміжок часу, з метою виявлення тенденцій, циклів та сезонності.

3. Якісний аналіз: використовується для аналізу даних, які не піддаються кількісній оцінці, таких як текстові відповіді в опитуваннях.

4. Кількісний аналіз: він використовується для аналізу числових даних і може включати Статистичний аналіз, прогнозування та моделювання.

5. Аналіз вмісту: це метод аналізу текстових даних, який може включати кодування та класифікацію тексту для виявлення теми та закономірностей.³⁸

Вибір та застосування методів аналізу даних залежить від питань вашого дослідження, типу зібраних даних та цілей дослідження. Основними факторами, які слід враховувати при виборі методів, є тип даних (якісні або кількісні), обсяг даних, ваша мета (опис, прогнозування, Класифікація, кореляція), а також час і ресурси, доступні для аналізу.

Важливість взаємозв'язку між збором та аналізом даних важко переоцінити. Це два взаємопов'язані процеси, які разом забезпечують успішне та ефективне дослідження.

³⁷ Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / І. С. Добронравова та ін.; за ред. І. С. Добронравової, О. В. Руденко. Київ: ВПЦ "Київ. ун-т", 2018. С. 55. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Methodol.pdf>

³⁸ Філософія науки : підручник / І. С. Добронравова та ін.; за ред. І. С. Добронравової. Київ: Київ. ун-т, 2018. С. 111. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Phil-science.pdf>

Збір даних має величезний вплив на їх аналіз. Якісні та кількісні характеристики зібраних даних безпосередньо впливають на якість та точність аналізу. Збір нерелевантних або неякісних даних може призвести до неправильних висновків і погіршити якість дослідження. Важливо звернути увагу на структуру дослідження та методи збору даних, щоб забезпечити отримання найбільш точних та відповідних даних для подальшого аналізу.

Слід також зазначити, що різні методи збору даних можуть вимагати різних підходів до аналізу. Наприклад, якісні дані, зібрані за допомогою поглиблених інтерв'ю, вимагатимуть іншого підходу до аналізу, ніж кількісні дані, отримані за допомогою анкетування.³⁹

Цікаво, що аналіз даних також може впливати на збір даних. У процесі аналізу дослідник може виявити прогалини в даних, що вимагатиме додаткового збору даних. Крім того, результати аналізу можуть підказати, які аспекти дослідження слід поглибити, і таким чином визначити, які дані слід збирати в майбутньому.

Аналіз даних також може вказувати на проблеми в методах збору даних. Наприклад, якщо аналіз показує, що дані недостатньо різноманітні або збалансовані, це може свідчити про необхідність зміни або доповнення методів збору даних.

Загалом, взаємозв'язок між збором та аналізом даних є ключем до проведення успішного дослідження. Розуміння цього взаємозв'язку допоможе вам приймати обґрунтовані рішення на всіх етапах дослідницького процесу.

Методи опитування є важливими інструментами в арсеналі наукових досліджень, особливо коли мова йде про збір якісних і кількісних даних від респондентів. Ці методи дозволяють дослідникам отримувати різноманітну

³⁹ Методологія наукових досліджень: навчальний посібник / за ред. В. П. Горина. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2023. С. 23. URL: https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/49323/1/Posibnyk_MND.pdf

інформацію, яка може бути використана для аналізу, висновків та прийняття рішень.⁴⁰

Отже, методи дослідження – це методи, що використовувалися під час дослідження (роботи над темою), сукупність різноманітних дій, спрямованих на досягнення мети проектної роботи, є обов'язковим розділом вступу. Методологія проектної роботи передбачає комплексний підхід. Тобто, під час виконання проекту слід використовувати кілька методів дослідження. Такий підхід дозволяє отримати точний та об'єктивний результат. Адже на основі отриманих даних робляться не лише висновки, а й розробляються рекомендації та пропозиції. Під час підготовки розділу з методами, що використовувалися в проекті, слід вказувати лише ті, що використовувалися в роботі.⁴¹

Грамотний вибір методів і джерел збору наукової інформації є запорукою успішного дослідження. Вчені повинні використовувати різні підходи та ресурси для отримання найбільш точних та об'єктивних даних. При зборі та обробці інформації постійно потрібна верифікація. Дослідник повинен бути впевнений в достовірності статистичної інформації, результатів досліджень громадської думки і результати дослідження повинні бути підтверджені декількома методами.

3.2. Інструментарій для аналізу орфографічних порушень

Однією з ключових складових гармонійно розвиненої особистості є, звичайно ж, стандартизована, тобто грамотна письмова і усна мова. Грамотність людини формувалася десятиліттями, це складний, трудомісткий процес, успішне здійснення якого вимагає системного підходу, зокрема,

⁴⁰ Штанько В. І. Філософія і методологія сучасної науки: підручник. Харків, 2017. С. 55. URL: <https://openarchive.nure.ua/handle/document/7072?locale=uk>

⁴¹ Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: навч. посібник. Київ: НУХТ, 2022. С. 59. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/2e87cf56-8154-4565-9392-2e34b0f60356/content>

поступового вдосконалення різних аспектів грамотності, постійної роботи з довідковими посібниками.

Мова та мовлення виступає одним із найсуттєвіших критеріїв оцінки особистісного розвитку, оскільки вона прямо корелює з рівнем культури, мислення та інтелектуальними здібностями. Її становлення розпочинається ще в ранньому віці з елементарних, граматично необроблених висловлювань і триває впродовж усього життєвого циклу, набуваючи більшої комплексності та лексичного багатства.

У сучасному світі особливе місце приділяється дотриманню культури мови в найширшому сенсі цього слова. Суспільство зараз на етапі трансформації з індустріального на постіндустріальне інформаційне, де основним ресурсом для розвитку і процвітання стає інформація.⁴²

Засоби масової інформації мають критичний вплив на формування мовленнєвої культури суспільства. Щоденне споживання контенту з телебачення, радіо, газет і журналів змушує нас постійно відчувати цей вплив. Для значної частини населення саме медіа слугують головним орієнтиром для розуміння мовної норми.

Окремої уваги заслуговує музика, яка є надзвичайно чутливою до соціальних змін. Вона блискуче відображає актуальні проблеми через свої мелодії та тексти, часто модифікуючи мовні правила і вводячи нові лексичні одиниці. До того ж, оскільки більшість із нас певною мірою знайома з англійською мовою і слухає іноземних виконавців, це потужно впливає на наше сприйняття й засвоєння іншомовної лексики.

Засоби масової інформації значною мірою визначають норми мови та спілкування, тому важливо аналізувати мову ЗМІ та прагнути захистити тексти журналістів від грубих помилок.

⁴² Панасенко Н. Професія-журналіст: професійно-важливі якості та психологічні особливості. *Актуальні проблеми психології*. 2019. Том V. №19. С. 177. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/721347/1/Panasenko_NM_2019_Profession_-_journalist_professionally_imp.pdf

Незважаючи на зниження популярності телевізійного мовлення серед підлітків, воно залишається одним із найпотужніших засобів масової інформації та має значний вплив на поведінку людей, змінюючи характер їхнього спілкування із зовнішнім світом. Те, що сказано і як, якою мовою, сприймається як правдива мова.

Телевізійні журналістські виступи характеризуються емоційністю, спонтанністю, привабливістю та доступністю. Ці якості часто призводять до забудькуватості слів, використання неточних слів та виразів, іноді розмовних, сленгових, далеких від літературної мови. Більшість телеглядачів керуються тим, що в ефірі чути правильне (нормативне) мовлення.⁴³

Робота з підвищення грамотності вимагає постійного аналізу досягнень або невдач, встановлення цілей та їх вирішення. Перш за все, людина, яка прагне стати грамотною, повинна розуміти кодифіковану орфографію та пунктуацію. Кодифікація-це фіксація і лінгвістичний опис норм (правил) літературної мови в спеціальних джерелах, якими можуть бути підручники, словники, довідники.

Правила правопису – це правила написання слів, наприклад, правила поєднання, розстановки переносів і поділу слів, а також використання м'яких або твердих знаків в словах. Пунктуаційні правила-це розділові знаки в реченні. На основі правил складені довідники з орфографії та пунктуації, серед яких довідник, який перевірявся десятиліттями і неодноразово перевидавався під редакцією Д.Е. Розенталя.

У зв'язку з тим, що лексеми, розмовні форми і інші не закріплені в мові обороти постійно з'являються в мові (і це закономірність, оскільки вона відображає процеси розвитку мови), виникає проблема підтримки

⁴³ Шебештян Я. М. Культура мовлення медійника: навчально-методичні матеріали. Ужгород, 2024. С. 11. URL:<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/86697>

однаковості мови в цілому для того, щоб повноцінно спілкуйтеся між собою носіями української мови.⁴⁴

Таким чином, виникла необхідність у кодифікації та узаконенні правил, зокрема орфографії та пунктуації. Мовна норма в цілому-це набір досить чітких приписів, що сприяють єдності і стабільності літературної мови. Норма консервативна, оскільки покликана зберегти мовні засоби і правила їх використання, накопичені в суспільстві носіями мови попередніх поколінь.

Культурною мовою вважається та, яка відповідає прийнятим в суспільстві мовним нормам, фундаментальним поняттям культури мовлення, що має на увазі фіксовані загальноприйняті правила або моделі, що регулюють використання мовних одиниць. Необхідно поговорити про медіакультуру в цілому: "... для успішної публікації головна роль належить поєднання трьох еквівалентних аспектів: медіаконтенту, форми та жанру". Звичайно, форма змістовна, а зміст формально, і, працюючи над матеріалом, журналіст повинен пам'ятати про це.

Проблема і підходи до аналізу тексту ЗМІ, до яких відноситься і рекламний текст, продовжують залишатися в центрі уваги дослідників у зв'язку з тим, що цей вид комунікації активно акумулює всі зміни, що відбуваються на різних лінгвістичних рівнях. Сучасний дискурс ЗМІ являє собою синкретичне утворення, в якому всі інші типи дискурсів опосередковані, підпорядковані основному призначенню ЗМІ як соціального інституту-надавати диференційоване вплив на широку аудиторію шляхом інформування та оцінки наданої інформації.

Інформативність і сугестивність, будучи основними характеристиками дискурсу ЗМІ, тісно взаємопов'язані і взаємозалежні. Однак феномен атракції займає загальне положення в процесі реалізації представлених характеристик. Письмовий варіант усної форми мовного спілкування відіграє значну роль в комунікативному просторі. Крім того, письмовий (графічний)

⁴⁴ Мірошніченко І. Порушення мовних норм як засіб стиснення структури та змісту медіатексту. *Південний архів. Філологічні науки*. 2018. Вип. 73. С. 212-213. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pafn_2018_73_50

метод є важливим засобом трансляції мовних та соціокультурних традицій. При вивченні друкованих джерел англійською та українською мовами були виявлені універсальні способи залучення уваги, які представлені на різних мовних рівнях.

Якщо говорити про орфографічному рівні, то привабливість реалізується за рахунок: нестандартного використання великих/малих літер; написання двох або більше слів разом/через дефіс; включення в текст іноземного слова в автентичній формі і застарілій формі слова; свідомо неправильного написання великих літер. слово; використання аббревіатури, невмотивованої логограми; звернення до графічних образів і ненормативної лексики розділових знаків

3.3. Практична апробація методики дослідження

Мова масової комунікації є однією з найвпливовіших сфер мови сьогодення, і її вплив, не зменшуючи, а з часом зростає. Вона відображає сучасний стан англійської мови, а також лінгвістичні зміни, що впливають на всі аспекти мовної системи. Водночас мова масової комунікації впливає на сучасну англійську мову, задаючи нові тенденції в її розвитку та змінюючи усталені мовні норми.

Лінгвістичні зміни є невід'ємною частиною мовної системи. Мова піддається постійній модифікації, тоді як інваріантна частина системи залишається незмінною. Мінливість властива природі мови та необхідна для її розвитку. Норма вважається внутрішньомовною категорією, пов'язаною з наявністю потенційних можливостей, і являє собою усвідомлення мовних засобів вираження як зразкових, тобто вона наказує їх використання.

Внутрішня мінливість норми зараз вважається однією з фундаментальних характеристик мовної системи.⁴⁵

Відхилення від норми, у свою чергу, можуть бути використані навмисно для впливу на читача чи слухача та здійснення певного психологічного ефекту. Мовні відхилення трапляються на всіх рівнях мови: графічному, фонетичному, лексичному, морфологічному, синтаксичному, на рівнях образу та дії.

Засоби масової інформації грають у час одну з головних ролей у розвитку культури промови, тому до них пред'являються підвищені вимоги. Однак доводиться із жалем відзначати загальне зниження культури мови у ЗМІ. Газети, телебачення, інші засоби масової інформації рясніють різноманітними відступами від літературної норми, у них припускаються елементарні помилки.

Достатньо найменшого зсуву у бік неохайності і неправильності, щоб вже ця неохайність перетворилася на звичку, і, як погана звичка, як така вона процвітатиме».

Причин появи орфографічних помилок у ЗМІ кілька. По-перше, помилки, що виникають внаслідок відсутності технічного виправлення. Це може бути пропуск літер або їх заміна. Такі технічні неточності (або помилки) виникають внаслідок неуважності редактора та коректора. Більшість друкованої продукції, особливо рекламних оголошень, подається для друку у вигляді, як вони були представлені замовником

По-друге, навмисне вживання слів із орфографічними помилками. За словами журналістів, такий прийом вірусного ефекту є інструментом підвищення ефективності медіатексту.

Крім того, в даний час рекламодавці для привернення уваги споживачів до їх товарів або послуг або для виділення головного слова в рекламному оголошенні спеціально відступають від написання орфографічного слів.

⁴⁵ Мірошніченко І. Порушення мовних норм як засіб стиснення структури та змісту медіатексту. *Південний архів. Філологічні науки*. 2018. Вип. 73. С. 214. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pafn_2018_73_50

Слід виділити наступні приклади орфографічних порушень в масмедійному дискурсі:

1. National Gallery launches bid to buy the Titian.⁴⁶
2. definate⁴⁷
3. #Saints⁴⁸
4. covfefe⁴⁹
5. Essay mills should be made illeigal, university bosses say⁵⁰
6. How Hokusai's Great Wave *crashedinto* Van Gogh's Starry Nigh⁵¹
7. DSM appoints two co-CEOs to suceed Sijbesma.⁵²
8. mineature⁵³ (див. додаток А).

Однак журналіст повинен розуміти, що не слід зловживати авторським баченням розділових знаків і написання слів. Норми відображають природні мовні процеси і явища, тому дотримання норм природно. Норми мови відповідають його структурі, масово і регулярно відтворюються в мові носіями мови, є загально визнаними, їх ідентифікують, описують і кодифікують вчені. Кодифікація-це розроблений набір правил, який вводить в систему стандартизовані варіанти і узаконює їх. Певне лінгвістичне явище спочатку проходить процес нормалізації, потім воно закріплюється, кодифікується в правилах, фіксується в словниках.⁵⁴

⁴⁶ The New York Times: website. URL: <https://www.nytimes.com/> (дата звернення: 18.06.2025).

⁴⁷ The New York Times: website. URL: <https://archive.nytimes.com/opinionator.blogs.nytimes.com/2011/07/17/the-price-of-typo/> (дата звернення: 18.06.2025).

⁴⁸ The Independent: website. URL: <https://www.independent.co.uk/life-style/pope-francis-new-orleans-saints-day-b2639895.html> (дата звернення: 18.06.2025).

⁴⁹ The BBC News: website. URL: <https://www.bbc.com/news/uk-48212456> (дата звернення: 18.06.2025).

⁵⁰ The New York Post: website. URL: <https://nypost.com/> (дата звернення: 18.06.2025).

⁵¹ Science: website. URL: <https://www.science.org/> (дата звернення: 18.06.2025).

⁵² Chemical Week: website. URL: <https://chemweek.mydigitalpublication.com/december-2-9-2019/14> (дата звернення: 18.06.2025).

⁵³ Scene: website. URL: <https://www.sceneplus.ca/> (дата звернення: 18.06.2025).

⁵⁴ Яцимірська М. Г. Культура мови журналіста: навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Львів: ПАІС, 2017. С. 18. URL: https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Posibnyk_pdf.pdf

Норми обов'язкові для носія мови, і вони набули статусу закону. Недотримання вважається порушенням норми і зазвичай негативно оцінюється освіченими носіями даної мови. Багато помилок є результатом легковажного, безвідповідального ставлення до грамотного письма. Немає внутрішньої дисципліни, немає зосередженості на правильному письмі. Причина в тому, що люди мало читають. Немає чіткої методики підвищення грамотності, а доступні методи не завжди перевіряються експериментально, так як це займає багато часу.

Причиною недотримання орфографічних і пунктуаційних норм є майже стовідсоткова комп'ютеризація населення: користувачі Інтернету сподіваються, що текстовий редактор виправить помилки. Грамотність, по суті, є свого роду механізмом: грамотні люди не замислюються про процес написання – вони пишуть автоматично і грамотно.

Тому журналіст, як людина, яка претендує на грамотність, не повинен зловживати власним баченням розділових знаків у реченні, написанні слів, тому що, якщо він не розуміє причину порушення, він неписьменний.

Нашою метою було не тільки визначити розуміння кодифікаційної норми і авторське бачення розділових знаків і орфографії, а й проаналізувати стан грамотності журналістів і коректорів на основі матеріалів різних видань.

Таким чином, журналісту важливо відчувати, коли він точно знає, як пишеться те чи інше слово або розділовий знак, а коли йому потрібно звернутися до довідників. Ми не повинні забувати, що помилки журналіста створюють у читача враження, що автор неосвічений, і репутація такого журналіста невисока, а достовірність фактів, представлених в статті, ставиться під сумнів. Журналісти, які використовують авторську орфографію та розділові знаки з метою, зрозумілою читачеві, часто можуть досягти більшого ефекту у сприйнятті матеріалів читачем.

Журналіст, як медіаграмотна особистість, повинен розвивати здатність сприймати і, звичайно ж, створювати медіатексти, розуміти соціокультурний і політичний контекст функціонування ЗМІ в сучасному світі, код і системи

репрезентації, використовувані ЗМІ. Вони дозволяють зробити текст більш виразним і незабутнім. Газетним статтям також властиві Графічні мовні відхилення. При передачі прямої мови часто опускаються розділові знаки, імена пишуться без лапок, пропозиції з'єднуються крапкою з комою.

Таким чином, можна зробити висновок, що в медіатекстах постійно зустрічаються різного роду відхилення від норми. Вони проявляються як графічно, так і фонетично, а також на рівні лексики, граматики і стилістики. Кількість мовних відхилень в конкретному тексті залежить від стилю автора, теми статті, цільової аудиторії і характеру видання, в якому опублікована стаття. З одного боку, мовні відхилення відображають стан мови і сучасні тенденції в суспільстві. З іншого боку, Засоби масової інформації часто породжують зміни в мові і закріплюють зміни в мовних нормах. Мовні відхилення є невід'ємною частиною мови, і тому динамічно розвивається мова масової комунікації в повній мірі відображає мінливість і постійний розвиток мовної системи.⁵⁵

Свідомі мовні відхилення використовуються автором з певною метою. Аналіз мовних відхилень в англomовній пресі показує, що відхилення від норми виконують в тексті ряд важливих функцій. Автор виходить за рамки норми, щоб домогтися художнього ефекту, надати емоційний вплив на читача, передати особливі переживання. В аналізованих статтях найбільш очевидним використанням мовних відхилень є створення ефекту «ошуканих очікувань», що характерно для інформаційного стилю в цілому. Вражений чимось несподіваним і виходить за рамки загальноприйнятих норм, читач зосереджує свою увагу на найбільш важливих аспектах статті, які виділив для нього автор.

Відхилення від норми, будучи лінгвістичним явищем, надають психологічний вплив на читача, що особливо важливо при розгляді мови англomовної преси. ЗМІ не тільки надають актуальну інформацію, а й

⁵⁵ Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень: навч. вид. / М. В. Корягін, Київ: Алерта, 2019. С. 65. URL: <https://surl.luhxkesky>

викликають різні почуття і емоції, читач не залишається байдужим до прочитаного тексту. Цю функцію мовних порушень можна вважати однією з найбільш важливих при розгляді відхилень від норми. Таким чином, аналіз статей в англomовній пресі дозволив нам побачити на практиці реалізацію основних функцій мовних відхилень.

ВИСНОВКИ

Таким чином, у сучасному світі грамотна мова стає не тільки ознакою освіченості, а й важливим інструментом професійного спілкування.

Орфографічні норми мови – це набір встановлених правил, які визначають однакове написання слів у всіх сферах письмового спілкування. Ці стандарти відіграють ключову роль у забезпеченні ясності та точності передачі інформації за допомогою письмового мовлення. Система орфографічних норм базується на кількох фундаментальних принципах: фонетичному, морфологічному, традиційному та диференційованому. Кожен з них вирішує певні завдання в області письмової комунікації. Наприклад, морфологічний принцип допомагає зберегти єдність написання морфем незалежно від їх вимови, що особливо важливо для розуміння структури слова.

Оволодіння правилами орфографії вимагає не лише теоретичних знань, а й постійної практики. Найефективнішим методом опанування правил є їх систематичне застосування в різних ситуаціях письмового спілкування.

Особливу увагу слід приділяти роботі зі складними випадками орфографії. Створення особистого словника поширених помилок допомагає зосередитися на проблемних зонах та поступово їх усувати. Ефективними інструментами є спеціальні мобільні додатки та онлайн-тренажери з інтерактивними вправами різної складності. Практика показує, що регулярні 15-хвилинні заняття дають більш тривалі результати, ніж нечасті, але тривалі тренування.

У сучасних умовах особливу роль відіграє розвиток самоконтролю в письмі. Фахівці рекомендують методику зворотного читання: читаючи текст справа наліво, можна помітити помилки, які зазвичай залишаються непоміченими під час звичайного читання. Ще одна корисна методика – промовляння тексту вголос. Це дозволяє помітити не лише орфографічні помилки, але й помилки пунктуації. Слід зазначити, що автоматичні засоби

перевірки орфографії не можуть замінити людський контроль, оскільки вони часто ігнорують контекстуальні помилки або пропонують неправильні виправлення.

Застосування орфографічних норм проявляється в різних сферах життя. У діловому листуванні дотримання цих правил служить показником професіоналізму і уважності співробітника. В освітній сфері знання орфографічних норм є необхідною умовою успішного навчання і подальшої кар'єри. Більш того, в століття цифрових комунікацій грамотне письмо стає важливим елементом особистого бренду кожного. Соціальні мережі, професійні платформи та електронне листування – всі ці формати вимагають бездоганного знання норм правопису.

Існує пряма залежність між рівнем володіння орфографічними нормами і сприйняттям людини оточуючими. Дослідження показують, що текст з граматичними помилками сприймається менш достовірно і авторитетно, ніж добре написаний документ. Це особливо актуально в таких галузях, як юриспруденція, медицина та наукові дослідження, де точність формулювань має першорядне значення. Крім того, норми правопису забезпечують спадкоємність культурної спадщини, дозволяючи зберегти історичну спадкоємність мови.

Практична апробація методики дослідження підтвердила її ефективність у підвищенні рівня мовної грамотності та розвитку критичного медіасприймання. Додатково було створено фрагмент уроку англійської мови, спрямований на усвідомлення прагматичного навантаження орфографічних порушень у масмедійних текстах, що підсилює практичну значущість роботи.

На основі зібраного матеріалу, даємо визначення, що масмедійний дискурс – це сукупність текстів, що функціонують у сфері масової комунікації (масмедіа). Його мета-формування громадської думки про соціально значущі події.

Слід виділити наступні види масмедійного дискурсу:

- Новини. Вони структуровані на основі стабільного переліку тим (політика, економіка, бізнес) і характеризуються використанням постійних текстоутворюючих елементів (сполучних фраз, посилань на джерела інформації).

- Рекламні тексти. Вони можуть бути класифіковані за об'єктом (реклама товару або послуги), сферою застосування (комерційна, соціальна, політична реклама) та іншими критеріями.

- Журналістські тексти. Вони припускають акцентування уваги на теперішньому часі, оцінку подій з точки зору минулого або майбутнього. Жанрове розмаїття включає інформаційні, аналітичні, сатиричні та художньо-публіцистичні тексти.

В даний час засоби масової інформації грають одну з головних ролей у розвитку культури мовлення, тому до них пред'являються підвищені вимоги. Однак ми з жалем відзначаємо загальний занепад культури мови ЗМІ. Газети, телебачення та інші засоби масової інформації рясніють різними відхиленнями від літературної норми, і в них допускаються елементарні помилки.

Орфографічні помилки можуть виконувати «освітню» функцію, наприклад, сприяти вивченню мови або розумовому розвитку. Існує також точка зору, що орфографічні помилки можуть бути показником того, що граматичні знання і їх застосування в правописі недостатньо закріплені, і це пояснює повторне виникнення помилок, незважаючи на правильні методи їх виправлення.

Таким чином, оцінка порушення орфографічних норм може змінюватися і залежати від різних факторів.

Існує кілька причин появи орфографічних помилок в масмедійному дискурсі:

- По-перше, є помилки, які виникають внаслідок відсутності технічних змін. Це може бути пропуск букв або їх заміна. Такі технічні неточності (або помилки) з'являються через неуважність редактора і коректора. Велика

частина друкованої продукції, особливо рекламної, відправляється на друк в тому вигляді, в якому вона була відправлена замовником.

- По-друге, навмисне використання слів з орфографічними помилками. На думку журналістів, подібний прийом «вірусного ефекту» є інструментом підвищення ефективності медіатексту.

Журналісти можуть навмисно порушувати орфографічні норми у своїх текстах, щоб досягти певного стилістичного чи прагматичного ефекту, наприклад:

- Надання виразності. Авторська орфографія і розділові знаки можуть зробити текст більш яскравим і додати підтекстовий сенс.

- Передача особливостей вимови описуваного предмета.

- Вираз іронії.

Проте слід пам'ятати, що для журналіста важливо відчувати, коли він точно знає правила письма чи пунктуації, а коли йому потрібно звернутися до підручників. Не можна забувати, що журналістські помилки створюють у читачів враження невігластва автора, що шкодить репутації журналіста та ставить під сумнів достовірність фактів, викладених у статті. Журналісти, які навмисно використовують орфографію та пунктуацію автора, часто мають більший вплив на сприйняття читачів.

Журналіст, як медіаграмотна людина, повинен розвивати здатність сприймати та формувати медіатексти, розуміти соціокультурний та політичний контекст функціонування медіа в сучасному світі, а також коди та репрезентативні системи, що використовуються медіа.

Отже, результати дослідження свідчать, що орфографічні норми англійської мови в англomовному масмедійному дискурсі виконують не лише регулятивну, а й важливу комунікативно-прагматичну функцію. Уміння розпізнавати та інтерпретувати орфографічні порушення сприяє підвищенню медіаграмотності, що є особливо актуальним в умовах інтенсивного розвитку цифрових форм спілкування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Анохіна Т. О. Корпусний лакунікон англомовної та україномовної картин світу: монографія. Суми: Сумський державний університет, 2018. 588 с. URL: <https://core.ac.uk/reader/231762310> (дата звернення: 02.04.2025).
2. Баган М. П. Проблема культури онімотворення в сучасному українському телевізійному просторі. URL: http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/1573/Usmysl_2018_2018_21.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 02.04.2025).
3. Бехта Т. О. Текст і дискурс у новітніх парадигмах лінгвістичних знань. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2019. Том 30 (69). №4. Ч. 2. С. 18–22.
4. Бондаренко Т. Г. Орфографічна помилка: спроба лінгвістичного переосмислення. URL: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1015> (дата звернення: 02.04.2025).
5. Бошков А. В. Специфіка мас-медійного дискурсу з точки зору когнітивного підходу. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2022. № 25. С. 170–175.
6. Бруханський Р. Ф. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. (для студ. спец. 071 Облік і оподаткування). Тернопіль: Осадца Ю.В., 2022. 208 с. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/45204>
7. Бхаттачарджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с. URL: http://management.fmm.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/12/Sytnik_Methodology.pdf
8. Вашуленко М.С. Українська мова і мовлення в початковій школі: метод. посіб. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2018. 400 с.

9. Гінзбург М. Про активні, пасивні та результативні конструкції в українських фахових текстах на тлі інших мов. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Проблеми української термінології*. 2017. № 869. С. 3–22.
10. Головенко К. В. Інформаційно-новинні тексти військової тематики у перекладацькому аспекті. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/423/11314/23587-1?inline=1> (дата звернення: 02.02.2025).
11. Гордій О. М., Гуменюк М. В. Прагматичний потенціал рекламної лексики в сучасних англomовному та українському медіапросторах. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог: Вид-во НаУОА, 2024. №23 (91). С. 62–66. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/4207/3856> (дата звернення: 02.04.2025)
12. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Харків: ХНАУ, 2017. 272 с. URL: <https://surl.li/hcrshl>
13. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків: Право, 2019. 368 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/OMND.pdf
14. Дащенко Н. Паронімічні асоціації у газетному тексті. *Медіапростір*. 2017. № 9. С. 51–57 URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/9340/1/9Dashchenko.pdf> (дата звернення: 02.04.2025).
15. Досенко А. К., Гандзюк В. О. Сучасний медійний дискурс: підходи до типологізації. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Київ, 2020. Том 31 (70). № 4. Ч. 4. С. 200–204.
16. Звідки в англійській мові такий безлад? *BBC News Україна*: веб-сайт. URL:

https://www.bbc.com/ukrainian/vert_cul/2015/06/150609_vert_cul_english_spellin_g_vp (дата звернення: 02.04.2025).

17. Коваленко А. С. Дискурс: аналіз досліджень у сучасній лінгвістиці. *Мова і світ: проблеми філології та перекладознавства*: зб. матеріалів III Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції, Східноукраїнського національного університеті ім. В. Даля, м. Сєверодонецьк. 2020. С. 7–12.

18. Колесник О. С., Гаращук Л. А., Гаращук К. В. Теоретична фонетика англійської мови: навчальний посібник для студентів факультетів іноземних мов. Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2015. 226 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/11137/1/Kolesnyk_harashchuk_phonetics.pdf (дата звернення: 02.04.2025).

19. Корягін М. В. Основи наукових досліджень: навч. вид. / М. В. Корягін, М. Ю. Чік. Київ: Алерта, 2019. 543 с. URL: <https://surl.lu/xkesky>

20. Костів О., Сколоздра-Шепітко О. Методика викладання української мови: навч.-метод. посіб. Львів, 2018. 202 с.

21. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Дискурсивні студії» для підготовки докторів філософії денної форми навчання зі спеціальності 035 Філологія. URL: https://www.kdu.edu.ua/new/PHD/LK_DS.pdf (дата звернення: 02.02.2025).

22. Мариненко І. Орфографічні й лексичні помилки в крос-медійних змі: типологія, причини виникнення. *Мова: класичне – модерне – постмодерне*. 2017. №3. С. 227-235. URL: <https://philarchive.org/archive/MAR-155> (дата звернення: 02.04.2025).

23. Методи наукових досліджень. URL: <https://surl.li/vclegi> (дата звернення: 18.06.2025).

24. Методика викладання англійської мови: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад. Холод Ірина Василівна. Умань: Візаві, 2018. 165 с.

25. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник / за ред. В. П. Горина. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2023. 170 с. URL: https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/49323/1/Posibnyk_MND.pdf
26. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / І. С. Добронравова та ін.; за ред. І. С. Добронравової, О. В. Руденко. Київ: ВПЦ "Київ. ун-т", 2018. 607 с. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Methodol.pdf>
27. Мірошниченко І. Порухення мовних норм як засіб стиснення структури та змісту медіатексту. *Південний архів. Філологічні науки*. 2018. Вип. 73. С. 212-215. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pafn_2018_73_50
28. Нецензурна лексика в англійській мові. *English Prime*: веб-сайт. URL: <https://englishprime.ua/uk/netsenzurna-leksika-v-anglijskij-movi/> (дата звернення: 02.04.2025).
29. Норми сучасної української літературної мови: методичний посібник / укладачі: Назаревич Л. Т. та ін. Тернопіль: Вектор, 2019. 78 с.
30. Оришук В. С. Лексичні неологізми медіасфери в сучасних англійській та українській мовах: структурний та семантичний аспекти. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2021. №13. URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/9900> (дата звернення: 02.04.2025).
31. Панасенко Н. Професія-журналіст: професійно-важливі якості та психологічні особливості. *Актуальні проблеми психології*. 2019. Том V. №19. С. 177-186. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/721347/1/Panasenko_NM_2019_Profession_-_journalist_professionally_imp.pdf
32. Про найпоширеніші мовні помилки в радіо- й телебаченні. *Детектор медіа*: веб-сайт. URL: <https://detector.media/infospace/article/125677/2017-05-10-pro-naypoшыrenishi-movni-pomylyky-v-radio-y-teleefiri/> (дата звернення: 02.04.2025).

33. Роменська Н. В. Особливості відхилення від граматичних норм у англomовному музичному дискурсі (на матеріалі популярних пісень). Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія: зб. наук. пр. Одеса: Гельветика, 2023. №62. С. 37-40.

34. Савчук Р. Л. Мова засобів масової інформації: хрестоматія до дисципліни. Івано-Франківськ: ПНУ, 2017. 135 с. URL: <https://surl.gd/mtgoyw> (дата звернення: 02.04.2025).

35. Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: навч. посібник. Київ: НУХТ, 2022. 385 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/2e87cf56-8154-4565-9392-2e34b0f60356/content>

36. Соболю Л. І. Порухення орфографічних норм як спосіб формування авторського ідіостилу. *Лінгвістичні дослідження*: зб. наук. праць ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. 2016. № 43. С. 100-108.

37. Соболю Л. І. Порухення орфографічних норм як спосіб формування авторського ідіостилу. *Лінгвістичні дослідження*. 2016. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/229035105.pdf> (дата звернення: 02.04.2025).

38. Філософія науки : підручник / І. С. Добронравова та ін.; за ред. І. С. Добронравової. Київ : Київ. ун-т, 2018. 255 с. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Phil-science.pdf>

39. Шебештян Я. М. Культура мовлення медійника: навчально-методичні матеріали. Ужгород, 2024. 59 с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/86697>

40. Штанько В. І. Філософія і методологія сучасної науки: підручник. Харків, 2017. 177 с. URL: <https://openarchive.nure.ua/handle/document/7072?locale=uk>

41. Шугаєв А. В. Медіа-дискурс у межах критичного дискурс-аналізу та функціонального підходу. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія: Філологічні науки (мовознавство)*. 2019. № 11. С. 172–176.

42. Яцимірська М. Г. Культура мови журналіста: навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Львів: ПАІС, 2017. 168 с. URL: https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Posibnyk_pdf.pdf
43. Chemical Week: website. URL: <https://chemweek.mydigitalpublication.com/december-2-9-2019/14> (дата звернення: 18.06.2025).
44. Necessary, not neccessary: 50 англійських слів, які ви могли писати неправильно. *Перший Кембриджський центр*: веб-сайт. URL: <https://cambridge.ua/uk/blog/oshibki-pri-napisanii-angliyskikh-slov/> (дата звернення: 02.04.2025).
45. Partner of the World: website. URL: <https://www.37partners.com/> (дата звернення: 18.06.2025).
46. Scene: website. URL: <https://www.sceneplus.ca/> (дата звернення: 18.06.2025).
47. Science: website. URL: <https://www.science.org/> (дата звернення: 18.06.2025).
48. The BBC News: website. URL: <https://www.bbc.com/news/uk-48212456> (дата звернення: 18.06.2025).
49. The Economist: website. URL: <https://www.economist.com/> (дата звернення: 18.06.2025).
50. The Independent: website. URL: <https://www.independent.co.uk/life-style/pope-francis-new-orleans-saints-day-b2639895.html> (дата звернення: 18.06.2025).
51. The New York Post: website. URL: <https://nypost.com/> (дата звернення: 18.06.2025).
52. The New York Times: website. URL: <https://www.nytimes.com/> (дата звернення: 18.06.2025).
53. The New York Times: website. URL: <https://archive.nytimes.com/opinionator.blogs.nytimes.com/2011/07/17/the-price-of-typo/> (дата звернення: 18.06.2025).

SUMMARY

Thus, in the modern world, literate speech is becoming not only a sign of education, but also an important tool of professional communication.

The spelling norms of a language are a set of established rules that determine the same spelling of words in all areas of written communication. These standards play a key role in ensuring the clarity and accuracy of the transmission of information through written speech. The system of spelling norms is based on several fundamental principles: phonetic, morphological, traditional and differentiated. Each of them solves certain tasks in the field of written communication. For example, the morphological principle helps to preserve the unity of the spelling of morphemes regardless of their pronunciation, which is especially important for understanding the structure of a word.

Mastering the rules of spelling requires not only theoretical knowledge, but also constant practice. The most effective method of mastering the rules is their systematic application in various situations of written communication.

Particular attention should be paid to the work with complex cases of spelling. Creating a personal dictionary of common mistakes helps to focus on problem areas and gradually eliminate them. Effective tools are special mobile applications and online simulators with interactive exercises of varying complexity. Practice shows that regular 15-minute classes give more lasting results than infrequent, but long training sessions.

In modern conditions, the development of self-control in writing plays a special role. Experts recommend the reverse reading technique: by reading the text from right to left, you can notice violations that usually go unnoticed during normal reading. Another useful technique is speaking the text aloud. This allows you to notice not only spelling mistakes, but also punctuation deviations. It should be noted that automatic spell-checking tools cannot replace human control, since they often ignore contextual typos or offer incorrect corrections.

The use of spelling rules is manifested in various areas of life. In business correspondence, compliance with these rules serves as an indicator of the employee's professionalism and attentiveness. In the educational sphere, knowledge of spelling rules is a necessary condition for successful study and further career. Moreover, in the age of digital communications, literate writing becomes an important element of everyone's personal brand. Social networks, professional platforms and electronic correspondence - all these formats require impeccable knowledge of spelling rules.

There is a direct relationship between the level of mastery of spelling rules and the perception of a person by others. Studies show that a text with grammatical violations is perceived as less reliable and authoritative than a well-written document. This is especially true in such fields as law, medicine and scientific research, where the accuracy of formulations is of paramount importance. In addition, spelling rules ensure the continuity of cultural heritage, allowing to preserve the historical continuity of the language.

Practical testing of the research methodology confirmed its effectiveness in increasing the level of language literacy and developing critical media perception. Additionally, a fragment of the English lesson was created, aimed at understanding the pragmatic load of spelling violations in mass media texts, which enhances the practical significance of the work.

Based on the collected material, we define that mass media discourse is a set of texts that function in the field of mass communication (mass media). Its meta-formation of public opinion about socially significant events.

The following types of mass media discourse should be distinguished:

- News. They are structured on the basis of a stable list of topics (politics, economics, business) and are characterized by the use of constant text-forming elements (connecting phrases, references to sources of information).
- Advertising texts. They can be classified by object (advertising of a product or service), scope (commercial, social, political advertising) and other criteria.

- Journalistic texts. They involve focusing on the present tense, assessing events from the perspective of the past or future. Genre diversity includes informational, analytical, satirical and artistic and journalistic texts.

Currently, the media play one of the main roles in the development of speech culture, therefore, increased demands are placed on them. However, we regretfully note the general decline of the culture of the media language. Newspapers, television and other media are replete with various deviations from the literary norm, and elementary errors are allowed in them.

Spelling violations can perform an «educational» function, for example, to contribute to the study of the language or mental development. There is also a point of view that spelling mistakes can be an indicator that grammatical knowledge and their application in spelling are not sufficiently consolidated, and this explains the repeated occurrence of typos, despite the correct methods of correcting them.

Thus, the assessment of a violation of spelling norms can vary and depend from various factors.

There are several reasons for the appearance of spelling errors in mass media discourse:

- Firstly, there are errors that arise due to the lack of technical changes. This may be the omission of letters or their replacement. Such technical inaccuracies (or typos) appear due to the inattention of the editor and proofreader. Most of the printed material, especially advertising, is sent for printing in the form in which it was sent by the customer.

- Secondly, the deliberate use of words with spelling deviations. According to journalists, such a technique of the «viral effect» is a tool for increasing the effectiveness of the media text.

Journalists can deliberately violate spelling norms in their texts in order to achieve a certain stylistic or pragmatic effect, for example:

- Giving expressiveness. Author's spelling and punctuation can make the text brighter and add subtextual meaning.

- Transferring the pronunciation features of the described subject.
- Expression of irony.

However, it should be remembered that it is important for a journalist to feel when he knows exactly the rules of writing or punctuation, and when he needs to turn to textbooks. It should not be forgotten that journalistic mistakes create in readers the impression of ignorance of the author, which harms the journalist's reputation and calls into question the reliability of the facts set forth in the article. Journalists who deliberately use the author's spelling and punctuation often have a greater influence on the readers' perception.

A journalist, as a media literate person, must develop the ability to perceive and form media texts, understand the socio-cultural and political context of the functioning of the media in the modern world, as well as the codes and representational systems used by the media.

Thus, the results of the study indicate that the spelling norms of the English language in English-language mass media discourse perform not only a regulatory, but also an important communicative and pragmatic function. The ability to recognize and interpret spelling violations contributes to increasing media literacy, which is especially relevant in the context of the intensive development of digital forms of communication.

ZUSAMMENFASSUNG

In der modernen Welt ist schriftliche Ausdrucksfähigkeit somit nicht nur ein Zeichen von Bildung, sondern auch ein wichtiges Instrument der professionellen Kommunikation.

Die Rechtschreibnormen einer Sprache sind ein System etablierter Regeln, die die einheitliche Schreibweise von Wörtern in allen Bereichen der schriftlichen Kommunikation gewährleisten. Diese Standards spielen eine Schlüsselrolle für die Klarheit und Genauigkeit der schriftlichen Informationsübermittlung. Das System der Rechtschreibnormen basiert auf mehreren fundamentalen Prinzipien: phonetischen, morphologischen, traditionellen und differenzierten. Jedes dieser Prinzipien erfüllt bestimmte Aufgaben im Bereich der schriftlichen Kommunikation. So trägt beispielsweise das morphologische Prinzip dazu bei, die Einheitlichkeit der Schreibweise von Morphemen unabhängig von ihrer Aussprache zu wahren, was insbesondere für das Verständnis der Wortstruktur wichtig ist.

Die Beherrschung der Rechtschreibregeln erfordert nicht nur theoretisches Wissen, sondern auch ständiges Üben. Die effektivste Methode, die Regeln zu erlernen, ist ihre systematische Anwendung in verschiedenen Situationen der schriftlichen Kommunikation. Besondere Aufmerksamkeit sollte dem Umgang mit komplexen Rechtschreibfällen gewidmet werden. Das Anlegen eines persönlichen Wörterbuchs häufiger Fehler hilft, sich auf Problembereiche zu konzentrieren und diese schrittweise zu beheben. Wirksame Hilfsmittel sind spezielle mobile Apps und Online-Simulatoren mit interaktiven Übungen unterschiedlicher Schwierigkeitsgrade. Die Praxis zeigt, dass regelmäßige 15-minütige Übungseinheiten nachhaltigere Ergebnisse erzielen als seltene, aber lange Trainingseinheiten.

Unter den heutigen Bedingungen spielt die Entwicklung der Selbstkontrolle beim Schreiben eine besondere Rolle. Experten empfehlen die

Rückwärtslesetechnik: Durch das Lesen des Textes von rechts nach links lassen sich Fehler erkennen, die beim normalen Lesen oft unbemerkt bleiben. Eine weitere hilfreiche Technik ist das laute Vorlesen des Textes. Dadurch werden nicht nur Rechtschreibfehler, sondern auch Zeichensetzungsfehler sichtbar. Es ist wichtig zu beachten, dass automatische Rechtschreibprüfungen die menschliche Kontrolle nicht ersetzen können, da sie häufig Kontextfehler ignorieren oder falsche Korrekturen vorschlagen.

Die Anwendung von Rechtschreibregeln zeigt sich in verschiedenen Lebensbereichen. In der Geschäftskorrespondenz gilt die Einhaltung dieser Regeln als Indikator für Professionalität und Sorgfalt des Mitarbeiters. Im Bildungsbereich ist die Kenntnis der Rechtschreibregeln eine notwendige Voraussetzung für ein erfolgreiches Studium und die weitere Karriere. Darüber hinaus ist im Zeitalter der digitalen Kommunikation korrektes Schreiben zu einem wichtigen Bestandteil der persönlichen Marke geworden. Soziale Netzwerke, berufliche Plattformen und elektronische Korrespondenz – all diese Formate erfordern einwandfreie Rechtschreibkenntnisse.

Es besteht ein direkter Zusammenhang zwischen der Beherrschung der Rechtschreibregeln und der Fremdwahrnehmung einer Person. Studien zeigen, dass ein Text mit Grammatikfehlern als weniger zuverlässig und autoritativ wahrgenommen wird als ein korrekt geschriebenes Dokument. Dies gilt insbesondere für Bereiche wie Recht, Medizin und wissenschaftliche Forschung, in denen die Korrektheit der Formulierungen von größter Bedeutung ist. Darüber hinaus sichern Rechtschreibregeln den Erhalt des kulturellen Erbes und tragen zur Bewahrung der historischen Kontinuität der Sprache bei.

Die praktische Erprobung der Forschungsmethodik bestätigte deren Wirksamkeit hinsichtlich der Steigerung der Sprachkompetenz und der Entwicklung einer kritischen Medienwahrnehmung. Zusätzlich wurde ein Fragment für den Englischunterricht entwickelt, das die pragmatische Bedeutung von Rechtschreibfehlern in Massenmedientexten verdeutlicht und somit die praktische Relevanz der Arbeit unterstreicht.

Auf Grundlage des gesammelten Materials definieren wir Massenmediendiskurs als eine Reihe von Texten, die im Bereich der Massenkommunikation (Massenmedien) fungieren. Er dient der Metaformation der öffentlichen Meinung zu gesellschaftlich relevanten Ereignissen.

Folgende Arten von Massenmediendiskursen lassen sich unterscheiden:

- Nachrichten. Sie basieren auf einer festen Themenliste (Politik, Wirtschaft, Finanzen) und zeichnen sich durch die Verwendung konstanter textueller Elemente aus (Verbindungsphrasen, Quellenangaben).

- Werbetexte. Sie lassen sich nach Objekt (Werbung für ein Produkt oder eine Dienstleistung), Umfang (kommerzielle, soziale, politische Werbung) und anderen Kriterien klassifizieren.

- Journalistische Texte. Sie konzentrieren sich auf die Gegenwart und bewerten Ereignisse aus der Perspektive der Vergangenheit oder Zukunft. Die Genrevielfalt umfasst informative, analytische, satirische, künstlerische und journalistische Texte.

Die Medien spielen heutzutage eine zentrale Rolle in der Entwicklung der Sprachkultur, weshalb die Anforderungen an sie steigen. Bedauerlicherweise beobachten wir jedoch einen allgemeinen Verfall der Medienkultur. Zeitungen, Fernsehen und andere Medien weisen zahlreiche Abweichungen von der literarischen Norm auf, und elementare Fehler werden toleriert.

Rechtschreibfehler können eine «pädagogische» Funktion erfüllen, beispielsweise indem sie zum Spracherwerb oder zur geistigen Entwicklung beitragen. Es gibt auch die Ansicht, dass Rechtschreibfehler ein Indikator dafür sein können, dass grammatikalische Kenntnisse und deren Anwendung in der Rechtschreibung nicht ausreichend gefestigt sind. Dies erklärt das wiederholte Auftreten von Fehlern trotz korrekter Korrekturmethode.

Die Beurteilung eines Verstoßes gegen Rechtschreibnormen kann daher variieren und von verschiedenen Faktoren abhängen.

Es gibt mehrere Gründe für das Auftreten von Rechtschreibfehlern in Massenmedien:

- Erstens entstehen Fehler durch fehlende formale Korrekturen. Dies kann das Weglassen oder Vertauschen von Buchstaben sein. Solche formalen Ungenauigkeiten (oder Fehler) entstehen durch die Nachlässigkeit von Redakteuren und Korrekturlesern. Die meisten Drucksachen, insbesondere Werbung, werden in der vom Kunden übermittelten Form gedruckt.

- Zweitens die bewusste Verwendung von Wörtern mit Rechtschreibfehlern. Journalisten zufolge ist diese Technik des «viralen Effekts» ein Mittel, um die Wirkung des Medientextes zu steigern.

Journalisten können in ihren Texten bewusst gegen Rechtschreibnormen verstoßen, um einen bestimmten stilistischen oder pragmatischen Effekt zu erzielen, zum Beispiel:

- Ausdrucksstärke. Die Rechtschreibung und Zeichensetzung des Autors können den Text lebendiger gestalten und eine zusätzliche Bedeutungsebene hinzufügen.

- Wiedergabe der Aussprache des beschriebenen Themas.

- Ausdruck von Ironie.

Es sollte jedoch bedacht werden, dass es für Journalisten wichtig ist, ein Gespür dafür zu entwickeln, wann sie die Regeln des Schreibens und der Zeichensetzung sicher beherrschen und wann sie in Fachbüchern nachschlagen müssen. Journalistische Fehler erwecken bei den Lesern den Eindruck der Unkenntnis des Autors, was dessen Ruf schädigt und die Glaubwürdigkeit der im Artikel präsentierten Fakten infrage stellt. Journalisten, die bewusst die Rechtschreibung und Zeichensetzung des Autors verwenden, haben oft einen größeren Einfluss auf die Wahrnehmung der Leser.

Ein Journalist muss als medienkompetenter Mensch die Fähigkeit entwickeln, Medientexte zu erfassen und zu gestalten, den soziokulturellen und politischen Kontext der Medien in der modernen Welt sowie die von den Medien verwendeten Codes und Repräsentationssysteme zu verstehen.

Die Ergebnisse der Studie zeigen daher, dass die Rechtschreibnormen der englischen Sprache im englischsprachigen Massenmediendiskurs nicht nur eine regulierende, sondern auch eine wichtige kommunikative und pragmatische Funktion erfüllen. Die Fähigkeit, Rechtschreibfehler zu erkennen und zu interpretieren, trägt zur Steigerung der Medienkompetenz bei, was insbesondere im Kontext der intensiven Entwicklung digitaler Kommunikationsformen relevant ist.

ДОДАТКИ

Додаток А

Конспект уроку на тему:

Creative Use of Spelling Deviations in Media Language

Мета уроку:

- Учні розпізнають орфографічні відхилення в медіатекстах за метою їх використання.
- Учні пояснюють їхні прагматичні функції (гумор, акцент, ідентичність, залученість тощо).
- Учні розрізняють навмисні та ненавмисні орфографічні помилки.

Тип уроку: урок формування навичок розпізнавання навмисних орфографічних порушень, інтеграція лексики та комунікативних вправ.

Обладнання та матеріали:

- Картки з рекламними оголошеннями
- Таблиці.

Хід уроку:

1. Організаційний момент

- Привітання, перевірка готовності учнів.
- Коротка розмова про орфографічні помилки, приклади з життя:

Teacher: Look at the headlines from different advertisement. Let's discuss which ads contain **intentional** spelling violations and why.

2. Актуалізація знань

- Коротке опитування:

Teacher: What are **intentional** spelling violations? An orthographic mistake is an error in spelling, capitalization, or punctuation that violates the conventional rules of a language's writing system. Remember from social

media they have seen before (students name the spelling violations they know: *Sooo cuteee!When u know it's Friday!*).

3. Практичний блок:

- Завдання: учні розглядають таблиці із орфографічними помилками і знаходять їх та відповідають на питання:

Teacher: Let's have a look at the tables, which spelling violations can you find?

<u>National Gallery</u> <u>luanchesbid to buy the</u> <u>Titian.</u>	<u>The New York Times:</u> <u>website. URL:</u> https://www.nytimes.com/
<u>definate</u>	<u>The New York Times: website.</u> <u>URL:</u> https://archive.nytimes.com/opinionator.blogs.nytimes.com/2011/07/17/the-price-of-typos/
<u>#Saints</u>	<u>The Independent: website. URL:</u> https://www.independent.co.uk/life-style/pope-francis-new-orleans-saints-day-b2639895.html
<u>covfefe</u>	<u>The BBC News: website. URL:</u> https://www.bbc.com/news/uk-48212456
<u>mineature</u>	<u>Scene: website. URL:</u> https://www.sceneplus.ca/

<u>How Hokusai's Great</u> <u>Wave crashed into</u> <u>Van Gogh's</u> <u>Starry Nigh</u>	<u>Science: website. URL:</u> https://www.science.org/
---	--

Питання для обговорення :

- Who is the target audience?
- What effect does the deviation create?
- Would the message change if everything were spelled correctly?

Гра « Creative Production ».

- Учні слідуєть прикладу на дошці, придумують власні креативні назви для реклами різних продуктів, обов'язково із орфографічними девіаціями:

Teacher: Create a 2–3 names for a product/event aimed at teenagers. Use intentional spelling violations to make the text fun, friendly, or emotional.

Example on board: *Krispy Kreme, Froot Loops, Tumblr, Flickr, Lyft.*

Target effect: hype + informality.

After writing, swap posts and **peer-review**:

- What effects do their spelling choices create?
- Are they clear and appropriate for the audience?

Лексико-граматична вправа

- Відповідно правил погрупувати вирази на ті, що мають орфографічну помилку і яка була зроблена навмисно, та на ті, в яких це випадково (через неуважність).

Teacher: decide whether to **keep** the misspelling (pragmatic style) or **correct** it (accidental typo). Provide justification.

Example	Keep or correct?	Why?
<i>Join our neww community!</i>	Keep	emphasis / excitement
<i>We're the best restarant in town!</i>	Correct	unintentional spelling mistake
<i>We <3 youuu!</i>	Keep	friendly tone, emotional
<i>Goverment announces news</i>	Correct	mistake; reduces credibility

4. Підсумок уроку (5 хв.)

- Учні розказують які орфографічні помилки запам'ятали.
- Учні обговорюють, як пошурення впливають на їх розуміння та які були найскладнішими для сприймання, пояснюють чому.

5. Домашнє завдання: Collect 3 real-life examples of intentional misspellings from media (ads, social platforms, headlines). Write a short annotation (3–4 sentences each):

- What is the deviation?
- What is its function?
- Who is the intended audience?

Додаток Б

Конспект уроку на тему:

Intentional Orthography Violations in Mass Media

Мета уроку:

- Учні розуміють, що орфографія впливає на тон та сприйняття аудиторією.
- Учні розуміють прагматичне навантаження в тексті автентичного стилю.
- Розвивати критичне судження та мовну точність учнів.

Тип уроку: урок формування навичок розпізнавання орфографічних порушень та їх прагматики у сучасних масмедіа.

Обладнання та матеріали:

- Картки з газетними оголошеннями
- Роздруковані речення для вправ.

Хід уроку:

1. Організаційний момент

- Привітання, перевірка готовності учнів.
- Мотивація: розмова про орфографічні помилки у масмедіа.
Teacher: Look at the sentences and words below. Discuss: What effect do the spelling choices create? Which captions look «cool», «funny», or «attention-grabbing»?

Examples:

- *Luv it sooo much*
- *Don't miss ur chaance!!!*
- *2nite*
- *b4*
- *2U*
- *Lemme chex mah mailz*
- *Gr8*
- *rly*

2. Практичний блок:**Аналіз медіа-дописів**

- Читання газетних заголовків, пошук помилок та їх обговорення

Teacher: Highlight every spelling irregularity you notice. Then we will discuss each item with its function

Obama Endorses Trudeau for Re-election Ahead of Canada Vote

Former President Barack Obama said “the world needs his progressive leadership now” of Prime Minister Justice Trudeau of Canada, who faces a federal election this month.

Вправа «Правильно чи креативно?»

- Завдання: визначити нормативність.

Teacher: let's have a look at the words, written on the board. We must divide them to regular and simplified:

Words: lite, nite, donut, thru, pix, xpress

Відповідь:

regular: *light, night, doughnut, through, pictures, express.*

simplified: *lite, nite, donut, thru, pix, xpress.*

Мінідиктант

- Учні пишуть слова під диктант і дивляться скільки слів написали правильно

Teacher: Now we are going to have a small dictation with the words that are difficult in writing, let's testify us and then we will check how many words you got right

Vocabulary:

1. Conscience
2. Embarrassment
3. Bureaucracy
4. Supersede
5. Entrepreneur
6. Aesthetic
7. Questionnaire
8. Rhythm
9. Average
10. Business

3. Підсумок уроку

- Учні діляться з класом результатами диктанту.
- Учні обговорюють, як поширення в масмедіа впливають на розуміння та чи змінюється ставлення до автора, який не дотримується орфографічної норми.

4. Домашнє завдання:

Choose a brand on Instagram/TikTok and find 3 examples of stylized spelling.

Explain (3–4 sentences each) what **the intention** is and whether it **works well**.

